

לישנא קלילא

סיכום בקצרה לתלמוד ירושלמי עם ביאור הגרח"ק זצוקללה"ה

שבת קב. - עירובין טז: | ע"פ סדר ש"ס ירושלמי עוז והדר | גליון 30

פי"ה ה"ה

קב שברי כלים של כלים הניטלין, לת"ק שרי לטלטלין אם עושין מעין מלאכה, כגון שברי עריבה לכסות בה פי החבית, ושל זכוכית לכסות פי הפך, **ולר' יהודה** מטלטלין אותן רק אם עושין מעין מלאכתן כגון שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה, ושל זכוכית לצוק בתוכן שמן ואמרו בבבלי דמח' דוקא בבשבורי בשבת, דס"ל לר' יהודה דכיון דאינו מוכן למלאכה אחרת הוי גולד כלפי המלאכה האחרת.
הא דתני זכוכית לכסות פי הפך ומאיידך תני דהמוציא זכוכית לגרוד חשיב, י"ל דאיידי דהא זכוכית עבה שאינה ראויה לגרוד, א"ל שאני הוצאה מטלטול מוקצה דכל שיש בו צורך אינו מוקצה.

פי"ז ה"ז

האבן שבקירויא פי' דלעת יבישה חלולה וממלאין בה מים, וכיון שהיא קלה צפה ע"פ המים נותנים בה אבן, אם ממלאין בה ואין האבן נופלת ממלאין בה בשבת, ואם לאו אין ממלאין בה.

מתי אומרים בסיס לדבר האסור, **תנן במתני' וכן שנה ר"ח בר יוסף** להלן פכ"א נוטל אדם את הכלכלה והאבן בתוכה אף שאין בה אוכליין ולא הוי בסיס לדבר האסור, ואף דתני דמעות שעל החבית מטה על צידה וכן מעות שעל הכר מנער וכן נופלות, שאני התם הדמעות חשבות ונעשים החבית והכר בסיס, אבל האבן אינה חשובה, **ולתני דבי רבי וכן שנה ר' יוחנן** כלכלה והאוכליין והאבן בתוכה דהוי בסיס לדבר המותר והאסור, אבל ללא אוכליין הוה בסיס לאבן האסור.

אילה"ק לר"י מדתני אם ממלאין בה ואינה נופלת וכו' ול"א דקירויא הוי בסיס לאבן, כיון דאיידי באפיצה פי' קשורה ומהודקת לאבן, **ואילה"ק לר"ח ב"י** מדתני דאם האבן נופלת אין ממלאין ולכאז' מ"ש מכלכלה ואבן בתוכה, ד"ל כיון שהאבן באה להכביד נעשה כמטלטל קירויא ע"ג אבן, **ובקשורה** לתרוייהו שרי, דנעשה כמטלטל קירויא עצמה.

אילה"ק ע"ל ר' יוחנן מהא דנוטל אדם את בנו והאבן בידי אף דלא הוי בסיס הלא הוי מטלטל את האבן, ד"ל דעשו את התינוק כאוכליין ושירי לטלטל אבן אבד התינוק כמו אבד האוכליין, ובבבלי תי' דאבן ביד התינוק כקמיע ביד המומחה דע"י האבן אינו בוכה ואין האבן מוקצה.

זמורה בזמן שהיא קשורה בטפיח ונעשית הזמורה בית יד לטפיח למלאין בו מים ממלאין בה בשבת.

פי"ח ה"ח

פקק החלון דף עץ שסותמין בו את החלון לר"א פוקקין בו אם הוא קשור ותלוי ואינו נגרר, ואם לאו אין פוקקין דגריאה כמוסיף על הבנין, **ולחכמים** אף כשאינו תלוי פוקקין בו אבל בעי דעא קשור.

נגר הנגרר יתד שתוחבין בחור באיסקופה לנעול הדלת, ולחכמים אין גועלין בו, ולר"י גועלין בו, ואמר ר' יוחנן דחשיב נגרר כשהוא קשור אע"פ שאינו תלוי, וכן ראה בבית רבי שהוא קשור אף שאינו תלוי, **ונמצא** דיחידיא דהכא ר"א דבעי קשור ותלוי כסתמא דהתם כנגר, ויחידיא דהתם ר' יהודה כסתמא דהכא בפקק החלון, וש"מ דלחכמים מיהא בעי קשור, א"נ נגר גרע מחלון דנגר כיון דנענע בקרקע יתיר נראה כבונה.

הלכה כר' יהודה כגז' מדעשו כן בבית רבי, והיינו כשהוא קשור, ו"א דבעי קשור בדלת בדבר שיכול להעמידו בחבל חזק שיכול להעמידו ע"י החבל ולא יקער, אבל בלא"ה אסור, וי"א דסגי בקשר בגמי דאין קשר זה אלא להיכר, **ואם נשמט** אסור לנעול בו, **נקמץ** שלא נשמט הגמי אלא נקטט הגמי יטלטל בראשי אצבעותיו ולא יטלטל טלטול גמור, ומשמע דהוא משום איסור טלטול, ולא משום בנין, אבל לעיל ה"א וכן בפרק תולין במנאר

דמח' ו"א ורבנן היא מצד האם מוסיפין על אהל עראי ונע"ע תוס' שבת ככו.
דלמבואר שם לא בעי קישור אלא משום איסור טלטול ודוקא כנגר בעי קישור, אבל בפקק שהוא ראוי בפניו א"צ.

ניסוי הכלים לת"ק ניטלין דוקא כשיש להם בית אחיזה דע"י הבית אחיזה, חשיב כלי, **ולר' יוסי** אף שאין להם בית אחיזה, והלכה כר' יוסי.

ניסוי הקרקעות לכו"ע ניטלין רק כשיש להם בית אחיזה ואף לר' יוסי בעי בית אחיזה דאל"ה נראה כבונה.

מפנין

פי"ח ה"א

טירחא בשבת, מפנין אפי' ד' או ה' קופות של תבן ותבואה, מפני האורחים ומפני ביטול ביהמ"ד שצריך מקום לשמוע הדרשה, אבל אין מפנין את האוצר כיון דאינו מסתפק ממנו כל שעה הוי מוקצה, אבל אין לפרש דמפנין אוצר אלא דאין מפנין לגמרי וטעם האיסור משום אשוויי גומות, והיינו דנימא דמתני' כר"ש דלית ליה מוקצה, כיון דתני דלא יגע באוצר אלא עושה שביל ונכנס ויוצא ואי"ל טלטול כיון דהוי דרך הליכתו.

מפנין תרומה טהורה דחוי לכהן, ודמאי דחוי לעניים ולדעת היר"ד דאף עניים צריכים לעשר דמאי, י"ל דכיון דרשואלו וסומך על פיו ל"ה מוקצה, ומעשר ראשון שנטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, וכן התורמס היבש מפני שהוא מאכל עניים, אבל אין מפנין את הטבל ולא מעש"ר שלא ניטלה תרומתו, ולא מע"ש והקדש שלא נפדו ויתבאר בהמשך עוד דמפנין ואין מפנין.

קג שיעור קופה של ג' סאין דלמדו סתום מהמפורש בשקלים שתרמו כל ישראל שהיו בג' קופות של ג' סאין, ושיעור חיוב למוציא יין כדי מוגית הכוס כשיעור יין חי שנותנים בכוס ליה בתוכה ג' חלקים מיים, והיינו רביעית כדמצינו דד' כוסות של פסח הו' רביעית יין האיטלקי ובין כל הכוסות יש רביעית, ונמצא דכוס הוא רביעית.

טלטול דימוע, איכא דתני מטלטלין והיינו בתרומה טהורה דחוי לכהנים, והא דתני אין מטלטלין היינו בתרומה טמאה דחוי לא לכהנים, ואף דשרי ליתן לבהמה, מ"מ בשבת ויו"ט אין נותנים לפי שם מבערין תרומה טמאה וקדשים טמאין בי"ט, והיינו טעמא דאין מדליקין בשמן שריפה בי"ט, וה"מ תרומה טמאה שאין בה כדי להעלות א' ומאה, אבל יש בה כדי להעלות מטלטלין אותה, והיינו כר"א דס"ל סאה שנפלה היא סאה שעלתה ולכן מעליא את התרומה ותשרף אבל לרבנן תעלה ותאכל וכו', ולכן לר"א מכליל את התרומה בשבת, דכיון שהיא ניכרת אי"ז חיקוק.

קריאת שם וחלות תרומה בשבת, קורא שם מער"ש שתחול התרומה בשבת דרך קריאת שם בשבת אסורה, ולכן לא קורא שם בשבת שיחול אחר השבת, ור"י בר בון מחתיילה אמר דלא יקרא שם מער"ש, אבל בר בון דתני דחבית טובי' שיש בה מעש"ר טבול לתרו"מ וטבוי' מותר בנגיעה לחולין ומעש"ר, אבל לא לתרו"מ קורא שם בער"ש לשבת, [אבל עירוב שחל בסוף היום של ער"ש לא מנהי בה דאכתי הוי טבל], ואי"ל דמתני' איירי בדיעבד אם קרא בער"ש כיון דתני ר' חייא דאף לכתחילה קורא.

הפרשה כשהוא במקום אחר, תנן בדמאי דמתני הפרשה על פירות שבביתו והוא בביהמ"ד או בשדה באופן שפירות התרומה טהורים יא' לחוש אם יאמר בער"ש 'משכבר לכשאוכלה' דהמשתייר יתא תרומה למפרע, כיון דתרומה טהורה מותרת בטלטול בשבת, אבל תרומה טמאה אסורה בטלטול לפי שאינה ראויה כלום, ולכן צריך שיאמר 'משכבר לכשאניחנה בקרן זוית' והנה אע"פ דקודם הפרשה פירות אלו טבל, מ"מ מותר

לטלטלין דהלא יכול להפריש את הפירות בשבת, וכדתני דמטלטלין תרומה טהורה או טמאה עם הפירות בשתוכה, וש"מ דטבל שיש עליו תנאי מותר לטלטלו וכגון הכא דמטלטל את הפירות אף דתלוי בהפרשה, והא דהביאו ראיא ממתני' דתרומה ודאי שמא י"ל דס"ד כיון דאם יבקע הגוד לא יחול התרומה לכך ס"ד דהוי מוקצה, **ו**[וכשמפריש בשבת פירות טמאים, אינו מפריש משם, לפי שיהיו אסורים בטלטול אלא נותן עיניו במקצתם ואוכל את השאר].

קד הובא במתני' דאין מפנין את החרדל, ואין מפנין את הלחף מין קטנית שאינו ראוי חי אפי' לבהמה, ורשב"ג מתיר בלחף משום שהוא מאכל עורבים כגון לעשרים שמגדלין עורבין בגדולה, [א.ה.]. וכתוס' שבת קכח. כ' דכ"ש ורשב"ג פליג בחרדל], ואי"ל דנח' כשיש לו עורבים ויש עורבים בשוק דלכו"ע שרי [א.ה.]. לכאז' ה"ה כשאין עורבין בשוק], וכן לא נח' כשאין לו עורבים כלל דלכו"ע אסור, אלא נח' כשאין לו מאותו המין ולא אותו המין מצוי בשוק, דנח' האם חשיב כמי שיש לו.

תני דמטלטלין חרדל מפני שהוא מאכל יונים וחצב מפני שהוא מאכל צבאים, ואת הזכוכית שהיא מאכל נעמיות, [א.ה.]. וצ"ל דנק תנא ס"ל כרשב"ג והיינו ע"פ תוס' הנ"ל], אבל ר' נתן הק' דא"כ יטלטלו את הזמורות לפי שהם מאכל פילים.

פי"ח ה"ב

ביטול מוקצה ע"י ייחוד ללא מעשה, חבילי קש וחבילי עצים רכים כעין זרדים, וחבילי זרדים דסתמן עומדים להסקה אם התקנין למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן ומשמע דמהני מחשבה לחוד ללא מעשה, ומחמת כן יש שאמרו דש"מ כר"ח דאמר שהיו עולין עם רבי לחמת גדר ואמר שיבררו חלוקי אבנים ומותרים לטלטלין ולא הצריכין מעשה, אבל יש שאמרו דשאני חבילי עצים שהם ככסא לשבת עליהם ומן הדין דיהו מותרים אפי' ללא שיחוד, ולכן ביחוד לבהמה ללא מעשה סגי, אבל דחו למ"ד זה דהלא קש כמפורז ואינו ראוי לשבת עליו, וע"כ דמתני' כר"ח.

הובא לעיל בפרק כירה דל"א כל המיוחד לאיסור אסור פי' כל שהיה מיוחד לאיסור שעה אחת כגון שהיה בסיס למוקצה שעה אחת, אסור אף לאחר שנסתלק האיסור, וי"א דוקא שייחוד לאיסור לכל השבת או דבבר העומד לאיסור כנר, אבל לא דבבר שעמד לאיסור לזמן, ואילה"ק למ"ד כל המיוחד מהא דמטה אבן ע"פ החבית ושירי משום טלטול מן הצד, ולכאז' הא דלא הוי בסיס לדבר האסור משום שחל חיי יבד שיחוד, כיון ד"ל דאיידי בשוכה. **ילה"ק** על מ"ד 'כל שייחודו לאיסור' מהא דאין **מטלטלין סל שלפני אפרוחים** אף דלא ייחודו [וש"מ דמטלטלין כלי אפי' לדבר שאינו ניטל], ויש שתי' דאיידי במאוס ואילבא דר"י דאית ליה מוקצה מחמת אילות, אבל תני דאפי' סאה ותרקב כלים שאפשר לקנותן בקלות, ואי"ל בימאוס.

תרגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס אבל אין אוחו בה דאין מטלטלין אפי' מקצת מוקצה, ומדדני עגלים וסייחים ברה"ר ע"י שאוחז בצווארו, והיינו כשהבע"ח צריכים לכן, דהתיירו משום צער בע"ח, אבל אם ברחו לא התיירו משום הפסד ממון, אבל תרגולת אפי' לצרכה אסור כיון דמגבהת עצמה ונמצא מטלטלה ברה"ר.

האשה מדדה את בנה ע"י שאוחזת ברועותיו מאחריזי ומסייעתו, ואמר ר' יהודה דה"מ אם נוטל רגל אחת ומניח אחת, אבל אם הוא נגרר אסור מפני שנושאתו.

פי"ח ה"ג

אין מילדין את הבהמה ביו"ט פי' למשוך הולד מן הבהמה משום טירחא יתיירא, **אבל מסעדין** ע"י שנופח לתוך חוטמו הסתום

ברייך, ונותן ידו למטה ומקבל את הוהל, ושומט דדיה לתוך פיו ולרשב"ג אף מרחמנה על הבהמה ביו"ט כשאין הבהמה רוצה להניק הוהל, ע"י שנותן גוש של מלח על רחמה ומתוך שכואב לה היא זוכרת צער לידה היא רוצה להניק.

מילדין את האשה, וקורין לחכמה ממקום למקום [כדתנן דאף יוצאת מחוץ לתחום], ומחללין עליה את השבת, ואמר שמואל דאף עושין לה מדורה בתקופת תמוז, וקושרין את הסיטור של וול שהוא ארוך, שאם לא יתקשר ויכרז בשום דבר יצאו מעיני כשיביהו התינוק, וול' ויסי אף חותכין את הסיטור, ובר קפרא הושיב כו' ויסי דשרי לחתוך כשלא ידעו את מנהגה, ואת מנהג אותו מקום.

עושין כל צרכי חיה בשבת [אבל אי"ל צרכי מילה כיון דתני בפרקין דלהלן].

שיליא, בשבת עשירין טומנין אותה בשמן לסגולה, והעניינם טומנין אותה בתבן וחול, אבל בימות החול אלו ואלו טומנים בארץ ליתן ערבון לארץ שאף האדם סופו שיקבר שם.

רבי אליעזר

פיי"ט ה"א

מכשירי מילה, **לר"א** אומר אם לא הביא כלי מערש פ"י אימול למול את בנו מביאו בשבת מגולה משום חיבוב מצוה, ובסכנה מכסהו ע"פ עדים שלא יתחדשו שמביא צרכי ביתו, וכן כורתיים עצים לעשות פחמים ולעשות ברזל, ו**לר"ע** כל מלאכה שאפשר לעשותה מערש אינה דוחה את השבת משא"כ מילה עצמה שא"א לעשותה מערש, שהיא דוחה את השבת.

קָה דעת ר"א במכשירי מצוה, ר' יוחנן אמר דמתחילה היה סבור דס"ל לר"א דכל שהוא דוחה את השבת אף מכשיריו דוחין, אבל כיון דדריש ר"א היתר קצירה והקדה היינו ממשירין בשתי הלחם מדכ' ביכורים מביכורים דקרבן העומר מדכ' בחריש ובקציר ששבתו, דהיינו חשירין וקציר שעות אבל של מצוה מותר, ר"ח דלא התיר ר"א מכשירין בכל מקום אבל לעיקר הקרבן ל"צ קרא דהוי ככל קרבנות ציבור שקבועין להם זמן, שדוחין את השבת, ולס"ד זה י"ל דמכשירי מילה הותרו במיזם, אבל מילה עצמה ילפי' מההלכה מכבואר בבבלי, ו**לר"ש בר יצחק** אמר דאח"כ ובכל מקום פליג ר"א דהותרו מכשיריו, והא דדריש ביכורים ביכורים, כיון כיון דלא התיר ר"א מכשירין אלא כשעיקר מצוותו דוחה שבת משום מלאכה, אבל שתי הלחם דאין מלאכה בעיקר מצוותן שאין קרב למזבח אלא לאכילה, לכך בעי גו"ש דיתנה שבת להדחות באייתן. הא דתני דלולב ומשכיריו דוחין את השבת אף דאין מלאכה בעיקר מצוותו, י"ל דמכשיריו היינו להביאו מראש הדקל דאינה אלא מלאכה דרבנן, אבל מלאכה דא' אינו דוחה, וכע"ז הא דתני שופר ומכשיריו דוחין את השבת היינו להביאו מחוץ לתחום, כדתני אין מגררין את השופר מבחוץ ואין מגררין מבפנים, ואין מפרכין עוקצין שבו לתקנו לשופר, והני מלאכות אסורות והם מלאכות דא' [משום מכה בפתשיל].

ו' **יונה** אמר דאין לשנות למתני' כיון דמח' ר"א ור"ע הלכה כר"ע מחבירי, ואילו בברייתא הורה רבי כר"א להביא אימול בשבת, אבל ר' יוחנן תמה למה הורה רבי כר"א, ושמע מר' יהודה הגוזר שמל את התינוקות דרכי שהתיר היינו במבוי שאינו מופלש שיש לו ג' מחיצות, הניתר בלחי וקורה, והא דאסור לטלטל מהמבוי לבתים כיון דאי"ל דאריי בלחי וקורה דא"כ מה הוצרך רבי להתיר, אלא י"ל דהאיזמול והתינוק שבתו בחצר, והנה **כלים ששבתו בחצר** מותר לטלטלן בשבת, וכלים ששבתו במבוי מתחילה יש שהסתפקו והשיב ב' **יוסי בשם ר' יוחנן** כשעסקו בהלכות עירובין דשרי, [אלב כשעסקו בשבת לא השיב דר"מ משיב על כל דבר במקומו], אבל לרב אין מטלטלין כלים ששבתו במבוי אבל כלים ששבתו בחצר מטלטלין, ונח' רב ור' יוחנן לשי' **קורה במבוי בלא שיתוף** לר' יוחנן הקורה מתרת דס"ל דמבוי ניתר בלחי וקורה אף שאין בתים פתוחים לחצרות שבו ואלו נשתתפו בו, והר"ן מותר לטלטל כלים ששבתו בו [שיתוף מהני לעשות את כל הירושותי אחת], ו**לבד** אין הקורה מתרת בלא שיתוף דאי לא נשתתפו ואסור לטלטל מהבית למבוי והוי כאילו הבית בתום והו"נ ס"ל לרב דאין מפתשילן במבוי אלא בד' אמות.

מחיצה ע"י בנ"א, אמרו בשם ריב"ל דמותר להביא סכין של מילה ע"י 'חולה' פ"י מחול דהיינו מחיצה של בנ"א, ובר

מרינה שאל לר' **אמי** ואסר לו, ואח"כ שאל **לר' סימון** והתיר לו, והקפיד ר' אמי דהלא נשאל לחכם ואסר לא ישאל לחכם אחר שמא יתיר, [אבל אי"ל דתחילה שאל לר' סימון ואח"כ לר' אמי והקפיד ר' סימון, כיון דנשאל לחכם והתיר ישאל לחכם ויאסר], וכן ר' מנא לא התיר לר"ש בר אבדומי להביא את הסכין למילת בנו ר' ששעך בר שמו, אלא אמר שידחו למחר, וכן ר' יצחק בר"א מתח כיון דזכור להביא בשמיים ליתן ליוני לאורחים, ואילו את הסכין שכחו, אבל ר' **ירמיה** אמר **כשנשכחו מפתחות ביהמ"ד הגדול** דאין 'חולה' אלא שלא לדעת הבנ"א, דאי מדעת הוי כבונה מחיצה בשבת, וראיה מדתניא ד'חולה' הוי כל שנעשית בין לדעת ובין שלא לדעת וצ"ל דהני אין חולה אלא שלא לדעת כג' הבבלי, אבל אי כני דאף לדעת, מ"ט לא אמרו דמנייה ראה לר' סימון, דבפשוטו ר' סימון מתיר אף לדעת.

ו' **יהודה בר פזי** הורה כשנשכחו המפתחות הג"ל להביא במנעלים דאין דרך הוצאה בכך, ור"ח בר פפא הורה להביא במנעלים דרך 'חולה' דלא התיר אלא בשבות דשבות.

אין להוכיח ד'חולה' אסור מדתני ר"א דאם לא הביא כלי מערש מביאו בשבת מגולה ואי 'חולה' מותר מ"ט התיר להעביר דרך הרי"ר, אבל אי"ל כן כיון דלעולם מהני 'חולה', והא דלא התיר ר"א ע"י 'חולה' כיון דאי אתה מצריך להביא ע"י חולה אף כל אדם לא יביא בע"ש, ויבואו להביא אף שלא דרך חולה.

קָן הבאת סכין בערפ"ש שחל בשבת ועבודה בקדשים, כששכחו להביא סכין מערש, ואמר הלל הניחו לישראל דאם אינם נביאים אבל הם בני נביאים ומיד כ"א הביא הסכין בגיזת הטלה ובקרני הגדי ונמצא הבהמה מביאה את הסכין, וכשראה שעשו כן נזכר דשמע כן משמעיה ואבטליון, [ואמרו דכל תורה שאין לה בית אב אינה תורה אי לאו דזכר הלל ששמע כן], וש"מ דתליתי סכין אינה עבודה בקדשים אף דנאסר בהם עבודה דכ' לא תעבדו בבכור וילפי' מינה לפרה אדומה, דנאסרה בעבודה דילפי' לה מעגלה ערופה דכ' בה 'אשר לא עליה עול' דתני בה רכב עליה פסולה, וכן אם נשען או נתלה, או עבר בה נהר וכן קיפל עליה המוסירה או שנתן טליתו עליה, וש"מ מסיפא דהתם של פרה דלא דעת עבודה שהיא לצורך קדשים אינה עבודה דתני סיפא עשה לה מגדל הרגלה בשביל שלא תחליק, או פרס טליתו מפני הזבובים כשרה וכו'.

אין להוכיח ד'חולה' אסור מהא דלא התיר הלל 'חולה', כיון דאפי' אי 'חולה' שרי שמא כשם שנעלמה מהלל הלכה דשמעיה ואבטליון, ה"נ נעלמה ממנו הלכה ד'חולה' וכדאיתא בפסחים פ"ו ה"א שנעלמה ממנו מפני שהיה מקנטרן בדברים.

הא דנעלמה הלכה מבני בתירא [האם שוחטים את הפסח בערפ"ש שחל בשבת], ומחמת כן מינו את הלל לנשיא, אף דאין ב' שביעיות היינו יד' שנה שאין בהם יד' ניסן בשבת [א.ה.]. בבאור הגרנ"ק בפסחים כ' דאפשר דהני' היא ג' שביעיות וע"ז ביפ"ע עריקן, היינו כדי ליתן גדולה להלל.

מכשירי קרבן בשבת, **לר"א** דוחין את השבת כקרבן, ו**לבר"ע** אין דוחין את השבת, והוכיח ר"א מאימורי ציבור דאפשר להקטירן במו"ש ודוחין את השבת, ואמר ר"ע דאין להביא ראיה ממכשירין שאחר שחיטה שדחתה את השבת, למכשירין קודם שחיטה שלא דחתה השחיטה את השבת ובבבלי אמר דדחי ר"א בק"ו דאם אחר שחיטה שרי ודאי הדשט שחיטה שרי דאי ליכא מכשירין ליכא שחיטה, עוד דחה ר"ע דשאני קודם שחיטה דאם ימצא הזבח פסול ומצא דוחה בלא שחיטה, וכן הא דפליג ר"ע גבי מילה דשמא יחלה התינוק ונדחית מילתו, עוד אמרו דדוקא קרבן עצמו ס"ל לר"ע דדחי שבת, אלא אי נפיל מזהב אין מתקנין אותו בשבת דמין מזהב ראינו לבנות מאתמול ומועדו כ' גבי פסח ולא במזבח, וכדנח' ר"ע ור"א בהזיקה של שביעי שנפל בערפ"ש שחל בשבת, דר"ע אסור דמין הוייה ראייה מאתמול, [וכע"ז בגולדה לו יבולת בשבת, דמין יבולת ראייה לחותכה מאתמול].

פיי"ט ה"ב

צרכי מילה בשבת, מוהלין ומוצצין ונותנים עליה אספגלנית תחבושת, וכמון לעכב את הדם, ואם לא שחק מע"ש לועס בשיניו ונותן, ואם לא טרף יין ושמן שהיו

נותנים לרפואה, נותן זה לעצמו וזה לעצמו, ואם נתערבו מלמטן מע"ש, הסתפק ר' יוחנן האם יחזור ועירבן.

אין עושין חלוק לתכחילה שהיו נותנים כעין כיס דחוק על ראש הגיד עד העטרה וקושרים שם כדי שלא יחזור העור לכסות את הגיד, אבל כורך עליה סמרטוט, ואם לא התקין מע"ש כורך על אצבעו דרך מבלשו, דרך שיניו מחול, ומביא אפי' דרך חצר אחרת.

לר"ע דרש"י מ'המול ימול' אחת למילה ואחת לפריעה, עוד אמרו אחת למילה ואחת לציצים המכביסם, אבל לר' **ישמעאל** דאיכא פלוגתא כפוליס' ודברה תורה דכרכה פי' בשלשון בג"א, כדכ' 'הלוך והלכת', ונכסוף ונכספת', ענב גנבתי', י"ל דדריש ב' מילות מדכ' 'אז אמרה חתן דמים למולות', לשון ריבוי אחת למילה ואחת לפריעה אחת למילה ואחת לציצים.

רב דריש מ'המול ימול', ד**הגולד מהול** צריך הטפת דם, וכן דרישאל ערל לא **ימול** ודרשי שהמהול ימול, ואצ"ל דעכו"ם ערל אינו מל, ויש שאמרו דאין עכו"ם מל דכ' 'ואתה את בריתי תשמור', כל כיצא בך.

ישראל מל את הכותי, וכותי הרוצה למול ישראל, **י"א** דאינו מל לפי שמכיון לשם הר גריזים דמות יונה שמצאו בהר גריזים ועובדו לה, ו**י"א** דאף כותי מל את ישראל כיון דמילה לא בעי כוונה.

קָן המשוך שנמשכה ערלתו וכיסתה את העטרה, **לר' יהודה** אין מלין אותו שלא יבוא לידר סכנה שיבוא לידו כרות שפכה, ו**לר' יוסף** מלין אותו, דהרבה משוכין היו בימי בן כוזיבא וכולן מלין וחיו להדוריה בנים ונבנות, והמשיך והנוגד מהול וגר שנתגיר מהול ציצרים הטפת דם ברית.

רשב"א אמר דאם נח' ב'ש ובי' על הגולד מהול שהוא צריך להטיף דם ברית, מפני שהיא ערלה כבושה, אלא נח' על גר שנתגיר מהול דלב"ש צריך להטיף ולב"ה אי"צ, ואמרו דהלכה כדברי התלמיד דהיינו ראב"ש, אבל לר"י לכי"צ אף בגולד מהול מוח'.

מילת נולד מהול בשבת רב הורה דמלין אותו בשבת מדאמר רשב"א 'מפני שהיא ערלה כבושה' דשמעט ערלה, ור' אבהו ס"ל דאין מלין כיון דאין מטיפין דם ברית אלא מספק, וכע"ז לא רצה המוהל להטיף דם לבן ר' אדא בר אהבה ומת בנו כשממשש בו אביו להטיף דם, שלא היה בקי בזה, י"א אמר דנעשה פצווע דכא, ונתענה עליו ומת, דנעשה כרות שפכה ונתנעה עליו ומת.

פיי"ט ה"ג

מרחיצין את הקטן בחמין לפני המילה ולאחר המילה ומרחיצין היינו מזולפין עליו ביד אבל לא בכלי כדי שיעשה בשנינו, ואף דרפואה בשבת אסור הכא התירו מפני הסכנה, **איכא דתני** מרחיצין את המילה ואף שעושה רפואה אבל אין מרחיצין כל גופו, ו**איתא דתני** מרחיצין את הקטן כל גופו וכן הלכה, וע"ז מ"כ מרחיצין כל גופו, דתני שמואל אין מונעין לא שמן וחמין מע"ג מכה בשבת שאינו ניכר שעושה לרפואה, וכע"ז אמר ר' יוסה [דא"ל ר"ז שישנה -] מזולפין מים ע"ג מכה בשבת, ואי תני מרחיצין את המילה מאי נ"מ בין גדול לקטן.

הלכה כראב"ע דמרחיצין את הקטן אף ביום השלישי, אבל ת"ק ס"ל דמרחיצין אחר המילה רק ביום הראשון, ולא אח"כ, דכ' 'ויהי ביתי השלישי וגו' כדאיתא וס' כתיב בהיותו כואב, והיינו בשעה שכל אבריהם כואבים ושאי אף לרחוץ כל גופו.

ציוו לילודות **דכל רפואות שעושין לתינוק בחול**, יעשו בשבת, ואפי' ביום השלישי שחל בשבת, ופי' **שמואל** מפני הסכנה אף מחממים לו מים בשבת, אבל במתני' משמע דרק מרחיצין בחמין שהחמו מערש.

רפואה בשבת מחמם אדם אלונטית ונותן על מכתו בשבת דאף דרך בריאין כן, ולקחת עריבת חמין ולתת **על מעין**, דא"ל דאסור דניכר טפי דרשי לרפואה, ופי' שמא ישפך עליו ונמאע רוחץ בשבת, ו**לריב"ז** אף עריבה שרי.

ספק כן ח' חרדישם דהוי כאבן בעלמא דאסור לטלטלו מכבואר בבבלי אין מילתו דוחה שבת.

אנדרוניוס, **לת"ק** אין מחללין עליו את השבת דכ' וכל ערל זכר' עד שיהא כולו זכר, ור' יהודה מתיר למולו בשבת,

כיון דג' כס' זכר' וגם 'ערל' ומשמע אפי' מקצת ערל, והא דאמר ר' יהודה דר'אף הוסמא' פטור מריאה, והיינו מלבד חש"י טומטום ואנדרגינוס, ומשמע דאנדרגינוס אינו כזכר, י"ל דשאני התם דכ' כל זכור'.

פי"ד הי"ד

קַת היו לו ב' תינוקות למול, בער"ש ובשבת ושכח ומל את של ער"ש בשבת חייב כפי שיתבאר, ואף אליבא דר' יהושע דלהלן, ואם היו לו ב' תינוקות **בשבת ואחר השבת** ושכח ומל את של אחר השבת בשבת **לר"א** חייב, **ולר' יהושע** פטור.

טועה בדבר מצוה בתינוקות ובפסחים, אמרו דתנא דמתני' כר"מ טרועה בדבר שעשייתו מצוה פטור דמשמע בסיפא דדוקא שלא עשה מצוה אבל אם עשה מצוה היינו שהגיע זמנו למול פטור, והא דברשיא לכונ"ע חייב י"ל כיון דאריי שמל תחילה את של שבת בער"ש דאין עליו כלום בשבת ולא היו טרועה אלא שנוג בעלמא, ודבר שאין עשייתו מצוה מח' ר"א ור' יהושע, אבל לר"ש דבר שבעשייתו מצוה מח', ודבר שאין בעשייתו מצוה חייב עליה ויתבאר לקמן בדעת ר' יוסי בטועה בדבר מצוה.

בנפ' כנ"ד דפסחים דזבחים ששחטו לשם פסח בשבת בער"ש שחל בשבת אלא אינם ראויין ליקרב לפסח חייב, ואם ראויין לפסח ר"א מחייב וטתא ור"י פוט' דעביד מצוה בשחיטת הקרבן, [ואף דנשחט שלא לשמו, מ"מ לא נפסלו אלא דלא עלו לבעלים לשם חובה, ואף דלשם פסחים פסול, דיל' ר"ל דלא עשה, ותנן התם דאמר ר"א דאימורי ציבור יזכיחו דקריבם בשבת, והושחטו קרבן ציבור בשבת חייב, ואי' ר"י דשאני דבר שיש לו קיצבה [כפי שיבאר], והא תנא ר"ש דס"ל דדוקא בסבור שהוא פסח פטר ר"י, אבל לר"מ אף בסבור שהוא קרבן ציבור פטור, ואף דפליג ר"מ על ר"ש בדבר שיש לו קיצבה מ"מ לא פטר ר"י אלא בשהיה של תמים, וכן שנה, ושלימים, וראוי להשתנות לשם פסח, וש"מ דאי פטר ר"ש אלא בדבר שאין לו קיצבה לאפוקי השוחט לשם אימורי ציבור, ודבר שזרכו להתחלף בפסח, ודבר שיש בעשייתו מצוה כדאמר ר"ש במח' בתינוקות ה"ל.

הפי' בדבר שאין לו קיצבה, י"מ דלא נתנה תורה קיצבה כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה משא"כ קרבנות הציבור ולא היה לו לטעות, וי"מ שאין אתה יכול לעמוד על מניינן ושפיר יש בו כדי לטעות, משא"כ קרבנות ציבור שידע כמה דקודש, והוכיח ר' יוסי כמ"ד דלא נתנה תורה קיצבה מתניוקות דל"ש בהו אין אתה יכול לעמוד על מניינן.

ר' חסדא אמר דילפי' מתניוקות לפסחים לדעת ר"ש אינו חייב אצ"כ אלא ב' תינוקות דאי תינוק אחד אין טרועה אלא שווג, דה"נ בפסחים היתה חבורה שעדיין לא שחטה.

הנה ר' ינאי אמר דרישא דב' תינוקות בער"ש ובשבת איירי כשמל את של שבת בער"ש, ואמר ר"ז דאתי לתרץ סיפא לרישא דלא תקי' מ"ט ר' יהושע פוט' בסיפא וברישא לכונ"ע חייב, וכיון דמל בער"ש אינו טועה אלא שנוג, **אבל אם מל בשחרית** בשבת את של שבת, אליבא דר' ינאי, **ולר"ז פטור** דאף בכנ"ה אין טרועה, **ולר' אבא בכנ"ג ס"ל לר' ינאי דחייב ר' יהושע**, והא דלא תנ' ר' ינאי דאריש כשמל בשחרית דאתי למימר מ"ט החליף ולקמן יתבאר עוד בסתימת רישא לסיפא, **וצ"ל דר' ינאי אליבא דר"ז פליג על ר' חסדא** ה"ל וס' לא דאף אין אדם חבורה של הקריבה פסחה, מ"מ כיון דהקריבו הו"ם היו טרועה ואי"ל דלא נח' דלא, **ור"ז אליבא דר"מ, ור"י חסדא אליבא דר"ש**, כיון דאף לר"מ אליבא דר"ח בעי שיו' של חבורה אחרת, דהלא לא נח' אלא בסיפא, אבל לא נח' האם בעי שיו'.

קט מצינו סתמא דגמ' דפליגא על ר' חסדא וס' לר' יהושע היה פטור אפי' ליכא חבורה אחרת ולפי"ז אמרו **דילה"ס** האם הני תינוקות דמתני' הוו דבר שאין לו קיצבה, וא"כ אפי' אין לו תינוק ואי"ל היו טרועה, ואם הוו כדבר שיש לו קיצבה בעי דיחא לו עוד תינוק למול, **והוכיחו** דהוי כדבר שיש לו קיצבה, מר' ינאי דתי' לרישא וסיפא מ"ט ר' יהושע לא פליג ברישא דאריי ברישא שמל את של שבת בער"ש ודואי הוי כדבר שיש לו קיצבה ולא פטר ר' יהושע בתינוק אחד.

יש שתי' לקו' מרישא לסיפא, דאה"נ ונח' ר"א ור"י ברישא בהיה לו אחד בער"ש וא' בשבת, אבל בסיפא א' בשבת וא' אחר השבת לכונ"ע חייב.

דעת ר' יוסי בטועה בדבר מצוה, לר' יוסי אפי' אין בעעשייתו מצוה, הואיל וטועה בו לשם מצוה פטור, כדאמר ר' יוסי דחוזר אפי' על ציצין שאין מעכבין את

המילה [אבל לרבנן חוזר רק על המעכבין], וכדאמר ר' יוסי דהיוצא בלולב ביו"ט שחל בשבת פטור אף דכבר יצא יד"ח מטועה שהוביגה ומשום דכך היה מנהג אנשי ירושלים, ומהא דאמר ר' יוחנן על ציצין שהם הידור מצוה, ה"נ היוצא בסכין של מילה והיוצא במצה פטור.

פי"ט ה"ה

קטן נימול לר"י ימים, ט', י', יא', יב', אף פחות ולא יותר, **לשמונה** דכח"כ **לתשעה** כשנולד ביום השמיני ומנה"ח מיום המחרת ונמצא נמול לט', **לעשרה** ביום הש"מ של ער"ש, **לאחד עשר** יו"ט אחר השבת דאינו נימול עד שני בשבת, **לשנים עשר** ב' יו"ט של ר"ה לאחר השבת.

יש קטן שמלין אותו בן יומו, כשילדתו אמו ואח"כ נתיגירה דמלין אותו משום גירות, [אבל נתיגירה ואח"כ ילדתו נימול לשמונה דהוי כשראל גמור].

הא דאין מלין בביהש"מ את הנוול בביהש"מ נמצא נמול לשמונה, ואף דאין מלין בלילה, שמא ס"ל לירו' דאפשר למול בספק לילה, ומ"מ י"ל כיון דא"ל לכוין זה הוה דשמא יקדים ויאם היה ז', וכמ"ז דביהש"מ הוא כהרף עין, בריש מס' ברכות, [וכדאמר ר' חגי ליעקב איש כפר נבוריא דשניהם לא יכולים לעבור בשער אחד].

החולה אין מלין אותו עד שיבריא, ואמר שמואל בדאחזתו חמה נמול לל' יום מיום שיבריא, אבל אי"ל דמשיבאי מלין אותו מיד, ובאותום ל' יום אין מאכילין אותו חלב תרומה ולא סכין שמן תרומה, דהוי כערל שמתו אחיו מחמת מילה.

ממתי נחשב ערל אין נחשב ערל אלא מיום השמיני, וליל השמיני כיזמו דהוי כנכנס לדיר להתעשר ואף דלילה לא זמן הקרבה מ"מ הואיל ומחר ראוי מעתה נאסר, ונ"מ דאין מאכילין אותו חלב תרומה ולא סכין שמן תרומה, וכדתנן דכל שבעת הימים מלבד ליל שמיני ואילך מותר להאכילו חלב תרומה ולסוכו שמן תרומה.

פי"ז ה"ז

ק' ציצין המעכבין את המילה היינו בשר החופה את רוב העטרה המקפת את הגיד וממנה משפע ויורד לראשו, ואם חופה רוב אותו שיפוע הרי אלו מעכבין את המילה, ואינו אוכל בתרומה, ופי' דהיינו אפי' רוב גובהה של עטרה ולא בעי רוב היקפה במקום אחד.

תינוק חפץ בשר נוראה בשר מערלתו למעלה וכאילו אותו בשר חוזר וזועף את הגיד, מתקנו מפני מרעית העין, ואמרו דבודקין אותו בשעה שמתקשה דמתוך הקישוי מתפשט בשרו.

מל ולא פרע כאילו לא מל והוי ערל לכל דבריו, ומל בשבת ולא פרע ענוש כרת, ואמרו דה"מ אם א"א למרק לעשות אחר ארעא חושש והראשון גם פטור, [א.ה. לכאז קמ"ל דשני יכול למרק, ועי' שו"ע רסו' יד', דאין שנים מוהלים, ואי נימא דהחי' כלפי הראשון צ"ע דאם אפשר למרק אף הראשון יכול].

על אלו ציצין חוזר, כשעוסק במילה חוזר אף על ציצין שאין מעכבין את המילה, אבל לאחר המילה י"א דאינו חוזר, ואמר ר' יוחנן דלר' יוסי חוזר אף על ציצין שאין מעכבין את המילה ואף לאחר שפירש מהמילה כדאמר ר' יוסי דהמוציא לולב ביו"ט הראשון של חג לרה"ר פטור, ופי' משום שהיה טרוד במצוה והטועה בדבר מצוה פטור, וכיון דאמר ר' יוחנן דלר' יוסי חוזר אף על ציצין שאין מעכבין אף סכין של מילה וכן מצה שהוציא לרה"ר פטור.

תולין

פ"ח ה"א

משמרת לסגן בה שמרי היין, ועשויה כמין שק ומכניס תוך שלו לכלי ופי' השק מוחת על הכלי, **לר"א** תולין אותה ביו"ט, ונותנין לתלויה בשבת וס"ל אין דרך ברייה בכך, אבל בשבת אין לתלותה דהוי כאהל, **ולחכמים** אין נותנים לתלויה בשבת אלא ביו"ט דצורך אוכ"ז הותר ביו"ט, ומתני' כחכמים דר"ג בפ"ק דביצה דשרי להו אליבא דב"ה ברייה ביו"ט.

אהל עראי, הנה ר' וחכמים דנח' בפקק החלון לעיל פי"ז לא נח' הנה עראי מתחילה דאסור לעשותו, אלא נח' במוסיף על אהל עראי דלר"א אין מוסיפים ביו"ט ואי"צ לומר בשבת, ולחכמים מוסיפים בשבת ואצ"ל ביו"ט, והיינו כג' התוספתא, וזנה לפשטות הסוג' לעיל פי"ז אף לרבנן בעי

קשור ולפי"ז אלא הגב' בל ביהופי ר"א וחכמים והיינו דחכמים התירו רק ביו"ט ור"א אסר אף ביו"ט, אמנם בסוכה משמע דלא בעו חכמים קשור אלא בנבר, ולפי"ז הא דנח' במשמרת אף דהוי תוספת אהל עראי כיון דאינו פרוס אלא מלמעלה, וכה"ג ס"ל לחכמים דשרי, ומ"ט אסור במתני' לתלות ביו"ט [וס"ל לגמ' דהויא דאינו עושה גג להקן אי"ז חשיב אהל בעושה הגג לבדו], וי"ל דאריי במשמרת חדשה שמכשירה לכלי ואיכא משום תיקון נמא, ואילה"ק דמחלפא שיטתיה דר"א דאי נימא דר"א שרי לתלות על חדשה איכא תרת"י משום תוספת ומשום תיקון נמא, ומ"ט בפקק החלון דאיכא חדא רק משום תוספת אהל ומ"מ אסר ר"א, כיון דיל' דר"א אתיא כר' יהודה דאף מכשירי אוכ"נ התירו ובעלמא ס"ל לדר"א דאסור להוסיף על אהל עראי.

ר' בא אמר כדברי המתירי ובלבד מלמעלן דשרי להוסיף דוקא מלמעלה, אי"נ דוקא מלמעלה למטה פי' דיניה קודם את המשמרת ואח"כ יתן הכלי לדאמור בהבונה דבנין לשעה למלמעלה למהם שרי, וכדוהיה בימי ר' יהודה בר פזי שהיה אהל פרוס ד' אמות מאתמול והוסיפו לפרוס הכל ולפי' בתרא הג"ל י"ל דהיי פרוסין מלמעלה ע"ג יתדות וששלפו למטה, וסבור דר"י בן פזי ס"ל הכי, אבל מצאו דס"ל דאין היתר אא"כ היה פרוס רובו.

הנוטע אהלין בשבת שמתניעם ע"ג יתדות ונוטען י"א דחייב משום בונה, וי"א דאינו אלא כפורס ומקפל ואין כאן משום בונה.

פרוכת שעל ארון הקודש מותר למותחה כיון דהיא פרוסה מער"ש נעשה כפוחת ונועל בשבת.

המשמר חייב משום בורר, ור"ז הק' דלכא' מסתבר דחייב משום מרקד ונ"מ להתראה, דהוי כמרקד שהקמח למעלה וסולת למטה ה"ז יין למטה ושמרים למעלה, אבל מ"מ שמעי' דחייב משום בורר כיון דנותנין לתלויה ביו"ט דהוי כבורר שהותר כדרכו בחיקו ובתנחומו, **ולחכמים** אין מרקדיין בתחילה ביו"ט, ואף אין שונית' לרקוד ביו"ט אלא רק נותן לאחריו הנפה כשנפל בה ביו"ט צרור וכדו', **ולתני ר' יהודה מכשירי אוכל נפש** הותרו ביו"ט כמתקן את השפוד וצליה ב"ש ולר"ז י"א שהתירו הרקדה, וחכמים דאסור מקריא קצירה וטחינה והרקדה כשם דאפשר לעשות מעי"ט לימים מרובים, אבל לר"י אפי' אפשר קודם יו"ט שוי ביו"ט אי הוי מכשירי או"י, ואבתי ילה"ס לרבנן האם התירו לשנות הרקדה לאחריו הנפה אף דאפשר לעשות מעי"ט, אי"נ מרקדיין בשינוי אף דאפשר לעשות מעי"ט, והסתפקו האם מותר לשנות כיון דאין כ"כ צורך בכך.

פ"ב ה"ב

ק'יא נותנים מים ע"ג שמרים שנתנן במשמרת מער"ש בשביל שיהיו השמרים צלולים ויזובו המים עם היין בשבשמים, **ומסניני את היין** מהקמקסין שבו בסודרין ואיירי כשראי קצת לשנות בדוחק, דאי אינו ראוי כלל הוי בורר, ובלבד שלא יעשה את הסודר כמין תיק, וילה"ס האם מותר לכפות הסודר ע"ג כלי דנמצא ששפוסף היין נעשה כמין תיק מאיליו, עוד אמרו דמסנן בכפיפה המצרית כפיפת נצרים, והיינו כשטמה על צידה, אבל לא יעשה בשבת כדרך שעושה בחול.

נותנין את הביצה במנסנת של חרדל והיינו דמפרידין את החלמון מהחלבון, ושרי משום דאי"ז בורר דאי"צ לחלמון לאכילה אלא ליפות את המאכל ולא חשיב בורר, ומ"מ לא שרי אלא בשינוי ע"י מנסנת של חרדל.

גוש של חרדל, י"א דממעך ביד ולא בכלי דבעי שינוי, **ולר' ינאי** בכלי אבל לא ביד, ואי' ר' יוחנן דאפי' לכלבים אין עושין ביד והאי דביד הוי שינוי, **וני"א** בין ביד בין בכלי.

עושין **ינומלין** בשבת מין משקה שמעורב בו יין דבש ופפלפלין, ולר' יהודה בשבת יעשה רק בכוס שרועה לשתות בה, וביו"ט הקילו אף בלגין, ובמועד בחבית, ולר' צדוק הכל לפי האורחין.

פ"ב ה"ג

חלתית אין שורין אותה בפושרין ושותין את המים לרפואה משום עובדין דחול, אבל אין כאן משום רפואה משום שהוא מאכל מקצת בריאים, אבל נותנין אותה לתוך החומץ ומטבל בו פתו, ופי' דהיינו שנותן לפניו ומטבל בו פתו אלא אכל אי' לשורות. **לר' הונא** אין שורין לתוך פושרין דהוי דרך חול, אבל שורין בצונן מותר, **ולר' בשם ר' ינאי** אף לא לצונן, והא דתנן אין שורין בפושרין יתיידיה היא כר' יוסי קליא קי"ל הכי.

מותר לשתות מים לחלית בשבת ואין לחשו לרפואה דהוא מאכל מקצת בריאים, עוד אמרו דחליתת מאכל בריאים, והאוכל משקל זוזא מסתכן ועורו מתקלף מחמת חום הגוף, ור' בא אכל כן ופרש לנהר להצטנן.

כרשינין אין שורין אותן במים כדי שתצוף הפסולת למעלה משום בורר, ולא שפין אותן להסיר הקליפה משום דש, אבל נותן הוא לתוך הקערה או לכלכלה אף דפעמים הפסולת נופל דרך הנקבים ונמצא מתברר מאיליו.

תבן אין כוברין אותו ולא יתן במקום גבוה בשביל שירד המוך משום מרקד, אבל נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס ופעמים המוך נופל מאיליו.

י"ב ה"ד

טטלוט מאכל בהמה, לר' יוס' גורפין מלפני הפטם שור שמפטמן אותו ומסלקין לצדדין לפי שעדיין הוא ראוי לשור הרגיע שרועה ואינו מעונע כשור הפטם, ואינו מקפיד על מאכלו, ו**חכמים** אסורים.

נוטלין מלפני בהמה זו ונותנים לפני בהמה אחרת, ודוקא מין במינו, או מין שאינו מינו וה"מ כשנוטל לראוי לו כגון דנוטל מלפני חמור לפרה שהחמור אינו מטיל רירין באוכל, אבל לא מפרה לחמור, וכן תני דנוטל מבהמה שפיה רע לבהמה שפיה יפה ופיה רע היינו חמור שאוכל אף קוצים וברקנים, ואינו מטיל רירין.

פ"כ ה"ה

הקש שע"ג המיטה דסתמא עומד להסקה לא ינענענו בידו דהוי מוקצה, אבל **מנענעו** בגופו בכתיפא כשאב לשכב וטטלוט מן הדב הוא דלא שמיא מטלוט, אבל לא ינענענו באצילי ידיו [וא"ר ינאי למסתפק בדי"ז שיקרח ראשו ותקפח פרנסתו וישפכו צנינים על ראשו ויפול ביתו של המנענע דרך אצילי ידיו], ואמרו דה"מ כשלא ישן עליו מאתמול, אבל **אם ישן עליו מאתמול** הוי כגופה של מיטה ומותר בטטלוט, וכע"ז **ואם היה מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדן** דגלי דעתה דאקציה להכיבה תורת כל עליו, מנענעו בידו, וה"מ לעני הרגיל לישן כך אבל עשיר שאינו רגיל הוי מוקצה.

קיב מכבש ב' לוחות ארוכים וכבדים שסודרין בגדים על התחתון ומורידין העליון עליו וכובשים את הבגדים ע"י יתדות, ומעלה ומוריד כפי רצונו וכובש ביתר שלא יעלה, ואם הוא **של בעלי תבים מתירים** דהוי צורך שבת אבל לא כובשין דעשו למכבש כחותמות שבקרקע דהנה אף לחכמים דח' על ר"מ וס"ל דאין לפחות את הבית להוציא פירות [אבל לר"מ פוחתין], מ"מ ס"ל דביט" חותמות שבקרקע מפקפקין מנענע, ומתיר את הקשר ומפקיעין את החבל לסתור עבותו, ומתירין וחותרכין את החבל, אבל בשבת מפקפקין ומתירין אבל לא מפקיעין אין מחמתן, [אבל ככלים שרי בשבת ואצל"ל ביו"ט], וכן ש"מ דמכבש הוי כקרקע, כיון דאין סתירה בכלים וע"כ צ"ל דהוא קרקע מדנאסר משום סותר דתני סיפא **מכבש של כובסין** לא יגע בו שעשוי לתקן הבגדים ותוחבו בחוקה ומיהדק, והתרה שלו מדי סתירה, וכיון דאסור להתיי לא יגע בו, ואפי' לצורך גופו אסור דהוי מחמת מחמת סתרון כ"ס, ולר' יודעה **אם היה מותר מער"ש** מתיר כליו ושומטן.

נוטל

פכ"ז ה"א

טטלוט אגב דבר אחר, נוטל אדם בחצר את בנו והאבן בידו ול"א דמטלטל לאבן, וכן כלכלה והאבן בתוכה ול"א דהכלכלה בסים לדבר האסור, כיון דאבן לא חשיב לגבי תינוק וכלכלה, אבל לתני דבית רבי איירי בכלכלה שאוכלין ואבן בתוכה דהוי בסים לדבר האסור והמותר, ואבן ביד תינוק דשרי כיון דהוי קמיע מומחה.

תרומה טמאה מטלטלין אותה אגב הטהורה ואגב החולין אבל לבדה אין מטלטלין דהוי מוקצה.

לר' יהודה **מעלין את המדומע** בא' ומאה ואף דאסורה באכילה לזרים עד שיעלה את התרומה, מ"מ ס"ל לר"י דשרי להעלות משום דס"ל כר"א דאמרי' סאה שפגלה היא סאה שעלתה, והוי אכילו היא ניכרת ולכן לא הוי תיקון.

פכ"ז ה"ב

ינעור מוקצה מע"ג בסיס, אבן שע"פ החבית ששכחה שם מטה את החבית על צידה ונופלת, וכן מעות שעל הכר, אבל חבית בין החביות מנביהה ומטה על צידה ואפוא שנתה את האבן מתחילה, איכא מי"ד לעיל פ"ג ה"ג, דאף שהוסרה האבן אכתי החבית אסורה בטטלוט משום בסיס.

כר שיש עליו לשלש דבר טינוף כגון רוק או רעי, מקנחה כסמרטוט אבל לא יתן מים דסתם בגד שרייתו זהו כיבוס, ואם היתה של עור לא נותנין עליה מים עד שתכלה.

פכ"ז ה"ג

עצמות וקליפין שע"ג השולחן, **לב'** מעעבירין ביד משום שראויין למאכל בהמה ול"ל מוקצה כר"ש, **וב'ש** אית להו מוקצה כר' יהודה ומסלק הטבלה כולה ונוערה. מעבירין מעל השולחן **פירורים** אפי' פחות מכזית, וכן לר"ש **מעבירין שרביטין של אפונים ושל עדשים** מפני שהם מאכל בהמה וכר"ש דלית ליה מקוצה.

ספוג אם יש לו עור בית אחיזה מקנחין בו, ואם לאו אין מקנחין דנסחט בין האצבעות, ואמרו חכמים דכשהוא יבש מטלטלין אותו אפי' כשאין לו בית אחיזה ואף שאין מקבל טומאה ולא תורת כלי עליו, מ"מ לענין שבת הוי תורת כלי עליו.

חבית

פכ"ב ה"א

הבית שנשברה מצילין ממנה מזון ג' סעודות אבל יותר אסור דמתוך שבהלו על ממונו יבוא לתקן, [וע"י תפא" דאחרים שאינם בהולים יוכלים ליקח פטי מג'ם], ובלבד שלא יניח ספוג במקום היין ויתן בכלי אחר, ואומר לאחרים בואו והצילו לכם.

סוחט בשבת חייב משום מפרק דהוי כרש, ואין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורים משום גזירה שמא יסחוט לסתכלה, **ולר'** יהודה פירות שעמדו לאוכלין יצאו מהן מותר דלא ניהל' כמה שזבו וליכא לגזור שמא יסחוט, ואם למשקין היוצא מהן אסור. **חלות דבש** שריסקן מער"ש ויצא הדבש מעצמו, **לת"ק** אסור אטו שאין מרוסקין, **ור"א** מתיר כיון דכשהו מרוסקין זב הדבש מעצמו ואין הדרך לסוחטן.

פכ"ב ה"ב

בישול אחר בישול, כל שנתבשל מער"ש שורין אותו בחמין משום שאין בישול אחר בישול, וכל שלא נתבשל מער"ש מדיחין אותו בחמין פ"י מערין מכלי שני, **מלבד אל שדהדחת היא גמר מלאכתן** דמתבשלין בהדחה מועטה, והדחתן היא בבישולם כמליח הישן, ודגים מלוחים קטנים, וקוליים האיספנין.

פכ"ב ה"ג

מקלקל, שובר אדם חבית לאכול ממנה רגוגרות דהתירו מקלקל במקום צורך אכילה, ובלבד שלא יתכוין לעשותה כלי ע"י שעושה פתח נאה.

נקב מגופת החבית, **לר'** יהודה אין עושין נקב אלא נוטל את כולה דאי ינקב עבד פתח, **ור'** יוס' מתיר דאין דרך פתח הבית בכך, אבל אף לר"י לא יקוב מצידה ולא יתן עליה שעוה שהדרך ליתן ואח"כ מנקבים, מפני שהוא ממרזח, וריב"ז אמר בערב שם מקום, דחושש עליו מחטאת.

פכ"ב ה"ד

נותנים תבשיל לבור שיהא שמור שלא יסריח מחמת החום, ולח"י לאשוויי גומות בקרקע הבור שתהא שוה להושיב שם הקדרה.

הטמנה במים, נותנים מים היפים ברעים הסרוחים בשביל שיצנו ונטק לה אגב הסיפא, דטומנין את הצונין בחמין בשביל שיתיימו מהחמה ולח"י דיבוא להטמין ברמץ.

מי שנשרו כליי בדרך מהלך בהם ואינו חושש שיחשדוהו שכיבסן, וכשמגיע לחצר החציגונה שוטחן בחמה לייבשן אבל לא כנגד העם שיחשדוהו שכבסן, והך מתני' דלא כרב דאמר דבר האסור מפני מראית העין אפי' בחדרי חדרים אסור.

פכ"ב ה"ה

שמא יסחוט בלונטית, הרווחץ במי מערה או מי טבריה ומתני' לאחר שהתירו רחיצה, ונסתפג אפי' בעשר לונטיות אף דלא נפיש במים כלל אח"כ מ"א לא יביאם בידו שמא יסחוט, אבל עשרה ש"מ שהסתפגו בלונטית אחת מביאים אותן **בידן** דרביס מדברי אהדי.

פכ"ב ה"ו

סכין בשמן **וממשמשין בבני מעיים** בנחת, אבל לא מנעמלין לשפסף בכך, ולא מתגרדים במגדרת דהוי דרך חול.

אין יורדים לפילומא שם נהר שקרקעיתו טיט המחליק, והרווחץ שם נופל ונגריו גיטורים במים, **ואין עושין אפיטקפיצין** משקה המביא להקאה ועושה כן לרפואה, **ואין מעצבין את הקטן** לתקנו דמיחוי כבונה, **ולא מחזירין את השבר** על עצם שנשברה.

מי שנפרקה ידו או רגלו לא יטרפם בצונן דע"י שנותן הרבה מים ניכר שהוא לרפואה, אבל רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא.

שואל

פכ"ז ה"א

קִיב שאלה והלואה בשבת, שאילה ומותרת בשבת, אבל לשון הלואה אסור דהלואה לזמן מרובה משמע, וקיי"ל סתם הלואה ל' יום, ולכן חייש' שיכתוב על פנקסו כדי שלא ישכח ההלואה, ואם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו למשכון, ועושה עמו חשבון אחר השבת, וכן עושה כשאב ליקח טלה בער"פ שחל בשבת.

פכ"ז ה"ב

מונה את אורחיו ופרפרותיו מיני מעדנים בפיו אבל לא מהכתב שכתב בער"ש כך וכן אורחים וכו' דחייש' שמא ימחוק.

גורל בשבת, מפיס אדם עם בניו ובני ביתו על השולחן למי יגיע כל מנה, אבל עם חבריו המקפידין אסור דהוי כמקח וממכר, ולא יחשב מנה גדולה כנגד קטנה משום קוביא דדמי למשחק קוביא, אבל מטילין חלשין וגולות על הקדשים ביו"ט לחלק לכהנים, והיינו בקדשים שנשטחו היום דחביבה מצוה בשעתה והתירו כדי שלא יריבו, אבל לא על המנות של קדשים של אתמול דהו"מ מאתמול, א"ש כל חולין והיינו עם אחר וכו"ל.

פכ"ז ה"ג

ממצוא חפצין ודבר דבר, לא ישכור פועלים בשבת משום ממצוא חפצן, ולא יאמר אדם לחברו לשכור לו פועלים.

אין מחשיכין על התחום לשכור פועלים להביא פירות כיון דכל שאסור לעשות בשבת אין מחשיכין עליו, אבל מחשיך לשמור כיון דשמירה מותרת ומביא פירות בידו דעיקר מחשבתו היתה לשמירה.

לאבא שאול כל שהוא זכאי באמירתו רשאי להחשיך עליו וכגון לדבר מצוה וכדלהלן במתני', אבל **לת"ק** אף לדבר מצוה אין מחשיכין עליו.

פכ"ז ה"ד

מחשיכין על התחום לצרכי מצוה, לפקח לעיין ולדאוג, על עסקי כלה ומת, להביא ארון ותכריכין.

גוי שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל אא"כ הביא ממקום קרוב בתוך התחום.

עכו"ם שעשו לעכו"ם ארון וחפרו לו קבר, יקבר בו ישראל, אבל עכו"ם שעשו בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית.

פכ"ז ה"ה

צרכי המת בשבת, עושין כל צרכי המת והיינו סכין מדיחין ובלבד שלא יזוז בו אבר דמוקצה מותר בנגיעה ואסור בטטלוט, שומטין את הכר מתחתיו כדי להטילול על החול אבל לא לטלטל בידו, והטעם דמטילין על החול בשביל שימתין שלא יסריח מחמת חום הסדינין, והכא משמע דחול מצנן, ואף דלעיל בפרק במה טומנין נתן שאין טומנין בחול, י"ל כדתי' התם דחול שומר על החום ועל הקור.

קונשרין את הלחי שלא יוסיף הפה להיפתח, אבל אין מעלין את הלחי משום דאסור בטטלוט, וכן קורה שנשברה סומכין או בספסל או בארוכות המיטה רק כדי שלא תוסיף, אבל לא שתעלה דהוי בונה.

אין מעצמין את המת בין בחול ובין בשבת בזמן יציאת נשמה וכל העושה כן הר"י שופך דמים דבדבר מועט מקרב מיתתו, ובשבת אין מעצמין אף לאחר שמת.

מי שהחשיך

פכ"ד ה"א

מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לנכרי ואף דאמירה לעכו"ם שבות, הכא התירו דאל"ה יבוא לטלטל ד' אמות ברה"ק, ואם אין עמו נכרי מניחו על החמור עד חצר הראשונה שהיא מקום המשמרה, ודוקא כשמניח על החמור נוטל מהחמור בדרך הליכתו, דאל"ה הוי חממר, וכשפורק את המשא, נוטל בידו רק דברים הנטלין בשבת שאינם מוקצת, אבל שאינם נטלין מתיר את החבליים והשקים נופליים.

פכ"ד ה"ב

אשוויי מאכל בהמה, מתירין פקיעי עמיר לפני בהמה דכל זמן שהן קשורים ל"ה אוכל, אבל אין מפורין כדלהלן, מפספסין מפורין את הכיפין דבלא"ה לא חזיא ליה, אבל לא את הזירין מפורין.

היינו פקעי עמיר שנקשרו בבר קישורים, קשרים דאף שהם קשורים מ"מ כיון דאין פיזור פקיעי עמיר אלא לתענוג אין מפורין אותו.

אין מרסקין שחת וחרובין לפני בהמה דקה וגסה משום טירחא, ור' יהודה מתיר בחרובין לדקה לפי ששיניה דקין.

גפיל ה'ג

גפיל אין אובסין אותו להאכילו בע"ב, ואין דורסין את המאכל בגורגו, אבל **מלעיטין אותו** שותוב המאכל במקום שיוכל להחזיר ובהא אי"ז דור חול ול"ח שיבוא לטחון קטניות, **עגלים** אין ממרין מטטמין, אבל **מלעיטין**, וכן **מלעיטין את התרנגולים**.

נותנים מים על מורסן שיהא לה נח לאכול, אבל לא גובלין לשין דתיקון אוכל האז.

אין **נותנים מים לפני דבורים ויוני שובב** דכיון שאין מזונותיהן עליו הוי טירחא שלא לצורך, ובפרק האורב מביאר משום דאין עושין תקנה לדבר שאינו כן המוכן, אבל **נותנים לפני אווזין** ותרנגולים, ולפני יוני הירודסיות הגדלים בבתים.

פכ"ד הי"ד

מחנכים את הדלועין לפני הבהמה, **לת"ק** אין מחתכין את הנבלה שנתגבלה הייום לפני הכלבים ואף דבבין השמשות היתה ראויה לאדם ס"ל דמוכן לאדם מוכן לבמהא, אבל **לר' יהודה** אין מחתכין נבילה שנתגבלה והיא משום משום שאינו מן המוכן דס"ל מוכן לאדם אינו מוכן לבהמה.

פכ"ד הי"ה

הפרת ושאילת נדרים בשבת, **הפרת נדרים** בעל לאשתו ואב לבתו מותרת בשבת אף שלא לצורך השבת, כיון דאינו יכול להקפא בלבו ביום שמען, אבל **שאילת נדרים** אצל חכם נשאלין רק לצורך השבת כגון נדר שלא יאכל היום.

פוקקין את המאור שוננס בחלון וחרבנן לעיל פי"ו.

מידה בשבת, מוודדין את המטלית לידע אם נטמא [דאם אין גע"ז אינו מק"ט], ואת המקוה לידע אם יש בו אמה על אמה ברום ג' אמות, ואף דשאר מידה אסורה בשבת מ"מ לצורך מצוה התירו.

מעשה בימי אביו של ר' צדוק ואבא שאול בן בטנית שפקקו את המאור בטפיח פן של חרס, וקשרו את המקיעה כלי חרס בגמי לידע אם יש בבתכין פותח טפח שהיה בימימה שביל קטן בבתים שלא היה מקורה והיתה מנוחת על גבו גיגית, והיו חלונות פתוחות מהבתים לשביל, וכיון שחששו לטומאת מת פקקו בספיח של חרס שאינו מק"ט מבגו וחוצב בפני הטומאה, וכשרצו לפותחו מדדו אם יש בסדק של הטפיח פתח טפח המהוויל על הטומאה כע"ז מקידה שקשרוה בגמי, ולמדנו מדבריהן שפוקקין ול"ח לר"א לעיל פי"ו, ומוודדין לצורך מצוה, וקושרין קשר שאינו של קייאמ.

מסכת עירובין

מבוי

פ"א ה"א

א מבוי פי' מבוי המוקף ג' מחיצות דמדת רה"י גמורה היא אלא דרבנן שויהו ככרמילת ואסור לטלטל שם בלא תיקון קורה או לחי, שמא יטלטל משם לרה"י, וי"מ דמהת נמי הוי כרמילת והוזקק לתוכו פטור ושוו בן לטלטל בתוכו ע"י תיקון קורה או לחי, ואם הניח את הקורה **למעלה מעשרים אמה**, **לת"ק ימעט** ישפיל הקורה לתוך עשרים או יגיבה הקרקע, ולר' יהודה אין צריך למעט, **יש שאמרו** דלת"ק ילפי מבהמ היכיל כ' אמה, ולר"י ילפי **מפתח האות** שהיה גבוה מ' אמה (וררבה כ' אמה) ומבואר בבבלי דנח' האם ההיכל והואלה הם אותה קדושה ופתח אלה מועד קאי על שניהם או לאו, אבל הק' דא"כ אין הכשר לר"י אלא עד מ' אמה כפתח האולם, ואילו בדעת ר' יהודה תני ר"ח אפי"ן ג' אמה כשר וכעני"ז תני בר קרנא אפי"ן ק"א אמה, להן **יש שפ"י דנח"ר** ת"ח ור"י לש"י ור"י מיקל בדיון פי תקנה כלפי האם מותר לטלטל לתוך גשרים המפולשין לר"י מטלטלין משום פי תקרה יורד וסותם ולחכמים אין מטלטלין דל"א פי תקרה בכח"ז שאין מחיצות הקורה נעשות להיכר [ונבמבא אין שיש לו ג' מחיצות מ"מ הקורה רחבה רק טפח, ור' יהודה מיקל דאפי' בקורה טפח אמרי' פי תקרה וכו'], ולכאז היה מקום לומר דהיר"י ס"ל דלר"י אין ב' מחיצות כשרות אא"כ יש קורה ומושום פי תקרה ופליג על הבבלי דס"ל דב' מחיצות כשרות לבד, וכי"כ באר"ש, אבל בשבת מביאר דמצילין ס"ת למבוי המפושל כר' יהודה אע"פ דאין שם קורה.

מח' ת"ק ור' יהודה במבוי תליא במח' בסוכה הגבוהה למעלה מכ' אמה לת"ק פסולה ולר"י כשרה ולרבנן בעי היכר שיושב בסוכה דכ' למען ידעו וכן במבוי בעי היכר, ולר"י לא בעי היכר, אבל אין לדמות את הלכותיהן לז"ז כיון דמצני **חילוקים בין מבוי לסוכה כדוקרפין** פי' הביא ד' קורות וסיכך ע"ג כשר

בסוכה דאמרי' גוד אסיק מחיצות [בגובה י"ט], ופסול במבוי, [אמננו קורה המונחת פחות מג"ט למבוי דאם ביקעי דאם ביקעי בן רבנים אסור לטלטל בתוכה ואם לא ביקעי בן רבים כהן שפרוצה למקום מקוקלל בפתחים וטיט, א"י שיש שם כותל נמוך כמה פתחים ואין הדרך נוחה לשם מטלטלים בתוכה ונח' היכא הוה מעשה.

אכסדרה שנפרצה במילואה לרה"ר בדופן רביעית אבל אי לא נפרצה במילואה נותרת בלחי, וי"א דשרי לטלטל בתוכה, **ולשמואל** אין מטלטלין אלא בד' אמות, והא דמבוי מקורה כשר משום פי תקרה, וי"א דס"ל לשמואל דדוקא כשהוא מקורה תוך כ' אמה, וי"א דאף אם הקירוי למעלה מכ' אמה מ"מ שאני מבוי מאכסדרה דמבוי נעשה לתתשיש בתים והקילו לומר בו פי תקרה, משא"כ אכסדרה הנעשית לאויר הילוך וטיוול וכדו, ועוד חילוק בין מבוי לאכסדרה דבמבוי שאורכו יתר על רוחבו ופתחו לחצרות הבתים מהני קורה, אבל באכסדרה לא מהני קורה.

היה הפתח רחב טו' אמה, נותן פס ג' אמות ומשהו וסותם משום עומד מרובה, ונדון אף משום לחי ובעי משהו דא"א שהפס שימש גם כלחי, [רעק"א], ולא אמרו דיתן פס ד' טפחים לרוחב המבוי ויהא נדון כב' פתחים למבוי, א"י יתן לאורך המבוי ויחלק את המבוי לא' מנבואתו, וכדנתני עושה שם של ד"ט, מ"מ לא אמרו כן כיון דרצו להתיר את המבוי ללא קורה, [איכא תני הג"ל עושה פס ד"ט ואיכא דתני קנה ודוקרן היינו צוה"פ ואין הלכה כן].

הנה בספיא הג"ל אמר רשב"ג **דמבוי שיש לו ב' פתחים** ע"י שחילק את פתחו, נותן קורה באחד מהן ומתיר מדין עומד מרובה, ואין הלכה כרשב"ג, אבל ה"מ בעשה קנה ודוקרן דל"א עומיר יחד עם צוה"ש, אבל בעשה פס ד"ט ה"ל הלכה כרשב"ג [א.ה. לכאז ק"ה פס איירי דוקא לרוחב המבוי ולא לאורכו דבכה"ג שייך עומיר יחד עם קורה], ואין להוכיח דמהני קורה אחת והשאר מותר מהא דאמרו דמבוי שיש לו ד' פתחים נותן קורה על קנה אחת מהם, והיינו דנותן על האמצעי דאי נהי הצד אינו מתיר אלא את פתחו ועל האמצעי היינו שנותן ואינו מגיע לב' המחלקים שבצדדין וחשבי' כמגיע [דדוקא אם כותל המבוי נמוך מקוהו ל"א הוי קורה], ולד' הג"ב [טס"ב מוה'] אפשר' דמניה על האמצעים אין דאיכא עומיר כנגד שאר פתחים, אבל החזו"ר עירובין ד' ג' חולק והרבה בראיות, ומ"מ אין להוכיח כן דד"ל דהך ברייתא כרשב"ג ורבנן פליגא נמי בהא ודאמרו אין הלכה כרשב"ג היינו אף בהא.

ד מבוי עקום המפושל פי' עשוי כמין רי"ש ופרוז' לרה"ר ב'ב' פתחיו, **לר' יוחנן ורב** חשיב מבוי אחד, וכיון דהוי מבוי המפושל נותן לחי או קורה מכאן וצוה"ש כמכאן, **ולר"ל שמואל** חשיב ב' מבואות נותן לחי או קורה מכאן ומכאן ומנצא מצינא ריפצה לאורך המבוי לכל מבוי, אבל כיון דאניה עשרא אי"צ תיקון או משום עומיר, **ודין שיתוף במבוי זה** לר"י כולם יחד, ולר"י ע"כ צ"ל דיערבו כולם יחד, כיון דאי"ל דמשתמשים עד מקום הכותל הקצר שולש מבוי, כיון דמשתמשים ברשות אחת במקצוע היר"ש ואוסרים אל על אלו, וכן אי"ל דחוצים את הקרן במבוי לב' המבואות, כיון דנמצא שהמבוי פתוח לרשות האסורה להם.

ר"י ור"ל שבתו במבוי דר' יצחק שהיה מבוי המעוקם שתיקנהו בלחי וקורה כדעת ר"ל, וי"ל טלטל כדעתיה, ור' יוחנן לא אסר ולא טלטל שאמר הניחו לבני מבוי שיהו שגוגין ולא מזידין, והנה לכאז אי"ל דר' יוחנן טלטל דא"כ עביד דלא כשי', ואז"ל דלא טלטל כיון דנמצא אוסר על שאר בני המבוי כיון שאינו מודה בעירוב זה, אלא צ"ל דר' יוחנן ביטל רשותו, ור' אחא אמר דכפה ר"ל לר' יוחנן בראיות וטלטל במבוי, והוכיחו דכפה ר"ל לא ביטל רשותו, נתן לקמן בצדוקי שבטיל רשותו ואמר לבני שיהיהו להוציא כלים למבוי קודם שיוציאה דאמרו, [דתינו לר"י, אבל ר' יהודה פליג [התם], ואמרו דטעמא דר"מ דעשו אותו כשגוג אצל מזיד פי' אף דא"כ הוציא מזיד מ"מ חשבי' כשגוג, כיון דהם זכו תחילה במבוי, אבל אם לא תתילו להוציא אסור עליהם, ולרבנן [היינו ר"ן] כיון דחשוד להוציא חיי כמזיד, והו"נ לא יועיל לר' יוחנן ביטול רשותו וע"כ דקף ר"ל לר' יוחנן וטלטל, וי"א דשאני צדוקי שהוא חשוד לטלטל ולכן עשו אותו כמזיד משא"כ ר' יוחנן, ולכן מהני ביטול רשות דר"י.

מבוי העשוי כמין חית"ת, לר' יוחנן הוי מבוי אחד, ומתני לחי וקורה צוה"ש, אבל לר"ל אפי' כמה קורות אין מתירות אותו דלא תתילו להוציא אסור עליהם, ואפי' ניח קורות בעקמיות לא

ב בעירובין הלכה כדברי המיקל, הנה כהנא אמר דאין הלכה כר' יהודה בקורה גבוהה למעלה מכ' אמה, והא דס"ד דהלכה כר' יהודה אף דר"י וחכמים הלכה כרביס, כיון דאמרו ריב"ל דהלכה כדברי המיקל בעירובין ול"ז ביחיד כנגד יחיד, אלא אף ביחיד כנגד רביס דאמרו בשם ריב"ל

דהלכה כר"י בן נורי דהישן בדרו וחשבה עליו שבתו ש לו אלפים אמה לכל רוח ואף שלא נתכחין לקנות שביעת, וחכמים נח' עליו, והא דלא אמר הלכה כר"י המיקל משום דס"ל לכהנא כשמואל דהלכה כדברי המיקל דוקא בעירובין אבל לא במחיצות, ולכן אין הלכה כר' יהודה בגשרים המפולשין הג"ל, וכן אין הלכה בקורה המבוי מכ' אמה.

האם ומתי אמרי' סוף שיעורים להחמיר, יש שאמרו דקורה דמתני' דוקא כשהיא למעלה מכ' אמה פסולה, אבל בסוף כ' אמה והחלל הוא כ' אמה כשרה, אבל **לר' יוחנן** סוף שיעורים להחמיר ובעי ליתן כל הכשר הקורה כדי לקבל אריח תוך כ' אמה, והנה **רב ס"ל דסוף שיעורין להקל** גבי טריפות שאמרו דאין קורה מהשרדה והגולגולת סכלע טריפה, ואמר רב עד ועד בכלל, ורק ביתר מסלע טריפה, **וי"א דה"נ** בקורה ס"ל לרב דכשרה כשיש חלל כ' אמה, **וי"א** דרב פליג ובעי ליתן הקורה תוך כ' אמה, כיון דמודה רב דמפני מראית העיני דבעי שחיטת רוב סימנים אע"פ דמה"ת סני במחצא ובעי דלא ישארו רוב סימנים, ומ"מ משום מראית העיני שלא ישחטו רק מיעוט, וה"נ יבואו ליתן למעלה מכ' אמה.

מיעוט בקורה למעלה מכ' אמה, ממעט ע"י איצטבא, **לר' אחא** איצטבא ברוחב ד"ט כדי מקום שיעור חשוב, ונמצא דהקורה מעמשת מקום חשוב, **ולר' יוסה** ברוחב טפח כדי קורה כיון דקורה להיכר ובאותו טפח היא ניכרת, **וי"א** ברוחב כל שהוא כיון דנמצא דאין קורה למעלה מכ' אמה ברוחב טפח.

קורה המנוחת למטה מי"ט חוקק בקרקע, **לר' אחא** ד' אמות כדי מבוי ואף דבלמעלה מכ' סגי בד"ט, י"ל דשאני לעיל דאיכא דופן ובעי היכר בעלמא, והכא ליכא דופן י' טפחים ולא הוי רה"י, **ולר' יוסה** ד"ט כדי מקום דדוקא לעיל מהני טפח וכנ"ל, **וי"א** דעושה חריץ על פתח המבוי עמוק י' ורחב ד"ט ומתיר את המבוי ויכול לעשותו פי' כמפנים ובין מבואות, ולבדל שיהא סמוך ג' לזדופן המבוי מהני משום לבדו, ואף למ"ד דלבדו בד"ט גבי קורה המשוכה מכותל זה לכותל זה, מ"מ הכא מודה שאניה תוך המבוי כיון דביתר מג' כיון דיכולים להכנס שם לא חשיב מחיצה.

תל במבוי חשיב מחיצה לרבנן אם מפלע והולך ג' אמות עד שמגיע לית"ט, **ל"ח** מחיצה ובעי קורה, ולר"מ אם משפיע והולך ד' אמות ל"ח מחיצה ובעי קורה, [ולא שמעני היכא פלגי בהכ]. **תל באמצע המבוי** לעילוינים נדון משום חריץ, ולתחתונים משום גדר והיינו מבוי המפושל ומתני לעילוינים ולתחתונים אם יניחו לחי או קורה.

ג מבוי הרחב מ' אמות ימעט, ע"י אמלתרה בפתח המבוי פי' קורה למעט פתח המבוי, ורבנן עשו כן אף על תכלי המבוי ואף דאין קורה מתרת יותר מ' אמות מ"מ אמלתרה שהיא רחבה ד' מתרת, ואף שלא מיעט את רוחב הפתח מכ"מ נעשה **לאכסדרה בבית שיערים שהתיר** ר' יהודה תחת האכסדרה משום פי תקרה יורד וסותם, **וי"א ע"י ר' עמודים**, וי"א

הינ מֵשׁוּם דְּלִיר־לֵב הוּא הַכּ הַמְּבֹאֲזוּת וּבִי רִגְלֵי הַחַיִּית' כִּיּוֹן דְּהֵם פִּתְחוּת לַמְּקוֹם הָאֶסּוּר לֹא מֵהֵי לְהוּ קוּרוֹת, אֲבֵל מִיִּם מוֹתִירִים מִדִּין הַהִרָאָה בַּמְּחֹץ שְׁנֵה מִבְּנֵי, וְהָאֵל דְּגַל הַחַיִּית' לַעֲלוּם אֶסּוּר, הֵיינו כְּשֶׁאִין בִּסְתוּם גַּם הַחַיִּית' יוֹתֵר מִפְּתוּחָן].

מבוי שנפרץ כנגדו ד"ט והיינו מבוי המפולש, צריך צוה"פ, מן הצד, ביותר מ' אמות בעי צוה"פ, ודאמר רב בין מן הצד כנגדו בין מן הצד ד"ט, י"ל דלא פליגי ואיירי רב כשאין ד"ט בסוף המבוי אבל אי איכא ד"ט, רק ביותר מ' אמות בעי צוה"פ, וְאִילָנָה דְּהֵאל רַב כִּי' יוֹחֵנן וְיֹחָנָן מִשּׁוּם דְּמִבּוֹי הַמְּעוּקָם אֵינוּ יוֹסֵת בְּלִחֵי וְקוּרָה לְבַלֵּב, וְאִלֵּי פִּירְכָּא מִן הַצַּד נִמְי כִּיּוֹן מְפּוּלֵשׁ, אֲבֵל אִיִּל כַּן, כִּיּוֹן דְּטַעֲמָא דר' יוֹחֵנן מִשּׁוּם דְּהוּי מִבּוֹי אֶחָד הוּי מִבּוֹי מְפּוּלֵשׁ, אֲבֵל פִּירְכָּא מִן הַצַּד ל"ח מִבּוֹי מְפּוּלֵשׁ.

מבוי שנפרץ מצדו בראשו אמר ר' יוסי דאם יש עומד ד"ט מראשו עד הפירצה צריך קורה, ואם לאו א"י"צ, וְהָא דְּמִבּוֹי שֵׁישׁ לוֹ רַב פִּתְחִים סָגִי בְּקוּרָה אַחַת לְעֵילֵי הַתְּבָאָר מִשּׁוּם דְּהוּ עוֹמֵד ר' וְהָאֵל אֵינוּ שֵׁישׁ, וְשִׁמָּא ס"ל דְּהוּ מִשּׁוּם הִיכֹר הוּא דִּיתֵי מִן דְּצוּד, אֲבֵל ר"ל דְּשִׁגָּא ב' פִּתְחִים בְּרָאשׁ הַמְּבּוֹי דְּרָאִין אֲדָם וְכַסּוּ בִּפְתַח וְיוֹצֵא אַחֲרָא מִשְׁא"כ בִּפְתַח מִן הַצַּד הוּי מְכַבֵּי מְפּוּלֵשׁ, וְאִמָּנֹם אֵינוּ מְפּוּלֵשׁ מִמֶּשׁ דִּיצְטָר צוּה"פ, אֵלֶּא סָגִי בְּקוּרָה, וְטַעַם הַחִילּוּק לִפִּי דְּמִי לְמִבּוֹי בַּעַל ב' פִּתְחוּיִם].

ה קורה אחת לב' מבואות והכוחל המפריד בין המבואות נמוך מהתחלים שבצדיים שעליהם נותן את הקורה, אמרו דמאן דאשר איירי כשאין ג"ט מקורה לכותל האמצעי, וזמאן דאשר כשיש ג"ט לקורה.

חצר שאין אורכה יותר על רוחבה או שאין במקום זה חצרות פתוחות לה כדלקמן, ניתרת **לרבי** בפס אחד, ו**לחכמים** בב' פסים, ו**אמרו בשם ר"ח** דהלכה כמ"ד בב' פסים, ובלבד של ד"ט, ור' יוסי אמר בשם ר' יוחנן דהלכה בב' פסים, ו**לר' יוסה** גופיה פס אחד ובלבד של ג"ט [ומשמע דר' יוחנן איירי בפס כל שהוא].

מבוי שנותרו ורוחוהו שוין דהוי חצר לפי שמבוי אורכו יותר על רוחבו אינו יוצר בלחי וקורה אלא בפסים כחצר, וי"א דשמואל שמעה מרב ושנה זאת מ' פעמים], עוד אמרו **דכל שאורכו יותר מרוחוהו** משהו חשיב מבוי, וי"א דשמואל שמעה מרב ושנה מ' פעמים, כדי שלא ישתכח ממנו, ולא ימצא את רב לשאול], והיינו כל שאינו כחצירות שבא"י שהיו מרובעות.

דיו טלטול **מבבוי לחצירות** כדון **חצר לבתים** דאין היתר להם עירוב, וה"ז אלא היתר למבוי לבד.

כמה חצרות היי מבבוי ויחשב מבוי יהא יתיר בלחי וקורה, בדלא חצר אינו מכבוי אלא נדון כחצר דאין בה היתר אלא ע"י פסין [דבחצר משתמשים חשמישי הצנען], **לשמואל** אין פחות משתיים, **ובשם ר' יוחנן** אפי' חצר מכאן ומכאן פי' חצר ללא בתים, וי"א אפי' חצר מכאן ובית מכאן, או בית מכאן וחנות מכאן, ו**לר' נחמן** אין מבוי פחות מב' חצרות וכן אין חצר פחות מב' בתים.

ה' מבואות פתוחות למבוי עומד מרובה על הפרוץ מבוי החיצון ע"י שאר המבואות, אבל הוא עצמו פרוץ מרובה על העומד ע"י פירצות בחיבור שבין המבוי למבואות, אם אין ד"א ביניהם א"י"צ קורה לכל אחד, ואם יש ד' אמות הפוגל פי' הוה כמבואות נפרדים וצריך כל מבוי קורה, וצריך גם תיקון לפרצות שבחיצון.

פתחים פתוחין לרה"י, בדרך הרבים שיש לה דלתות, כשהן פתוחות נעשה מקומם רה"י דאינו מוקף ד' מחיצות, וכשהם נעלצין נעשה רה"י א"י איירי מבבוי מפולש לרה"י וס"ל להק תאן דאין היתור בצוה"פ אלא בדלתות, וכדס"ל לר' תנניה בבבלי.

מבוי המפולש לים נעשה כמפולש לבקעה פי' לכרמלית, וצריך תיקון דין הפרוץ לכרמלית, וי"א דעומק הני חשיב מחיצה, דשטא עילה שרטון של חול וכדו' ויתקצר רוחב הים ונמצא דיש לפני הים קרקע ברוחב פרסה או יותר.

מבוי דר' חנין שהיה בו תל מתלקט י"ט מתוך ג' אמות א"י"צ תיקון דהוי מחיצה, אבל מי"ם תקנו דאין להתייר בתים שלמשה שםם פרוצים לרה"י, אבל שלמעה א"י"צ תיקון דאית להו מחיצה.

צוה"פ לפתח הרחב מ"י אמות, הובא במתני' דמבוי הרחב מ' אמות ימעט אבל אם יש לו צורת הפתח אף שהוא רחב מ' אמות א"י"צ למעט, ורב אמר דאין הלכה כהאי משנה ואף כשיש צוה"פ צריך למוקט, דר' יליף פתח מפתחו של היכל ו' אמות וכן לא, והנה נח' **בדין צוה"פ לרבנן** דבבל קנה וקנה וגמתי על

ובניהן וס"ל דאין הלכה כמתני' דמתני צוה"פ לפתח הרחב מ' אמות, **ורבנא דבבלי** בעי ציר בון ציר פי' דבעי יותר בקנים, ובעי שיאה ציר שהדלת נכנסת בהם, ולא תחסר אלא הדלת, וס"ל דהלכה כמתני' דמהני צוה"פ לפתח הרחב מ' אמות.

ו' היתר מבוי המפולש לר' יהודה נותן לחי מכאן ומכאן או קורה מכאן ומכאן כיון דב' מחיצות הוה רה"י דאין, ו**לחכמים** לחי או קורה מכאן מצוה"פ מכאן, ו**חנניה בן אחי ר' יהושע** אמר **דלב"ש** בעי דלת מכאן ומכאן ונועל דוק בהכי הוי מחיצה, ו**לב"ה** דלת מכאן מצוה"פ מכאן, [ואמר שמואל דהלכה כחנניה בן אחי ר"ן], והא דבעי דלת כיון דדלת ראויה לנעול בה.

ר' אחא אמר **דיש לתן את צוה"פ תוך המבוי ד' אמות** דעד ד' אמות פעמים שנדחקין שם בני רה"י, ומבטלי מחיצה, וכן הורה ר' אייבון.

יתידות היוצאות מכתלי המבוי, ר"ז אמר בשם ר"ח דנותן עליהם את הקורה אם הם בתוך ג"ט מכתלי המבוי ונמצא דהקורה ברה"י, י"א דצריכים כדי לקבל קורה ואריח כיון דקורה עצמה צריכה כדי לקבל אריח, וי"א דאף אם ראויים לקבל קורה, והק' ר"י כיצד דבר האסור בטלטול יתיר דהלא תחת הקורה על היתר דהי רה"י, ושאל ר' אחא בר עילה למה לא אמרו ליה לר"י **משמואל** האסור **לטלטל תחת הקורה** המתרת דס"ל לשמואל דחודו הפנימי יורד וסותם ולכן מתיק רח' ממנו ואילך, א"י דקורה משום היכר אלא דבעי היכר לבני רה"י, **אבל לר' יוחנן** מותר לטלטל תחת הקורה, דס"ל חדוד החיצון יורד וסותם, א"י בעי היכר לבני רה"י.

ר"ז אמר בשם שמואל דתחת הקורה ובין הלחיים נדון כאיסקופה, ומתחילה כשהיה ר"ז בבבל הסתפק האם כאיסקופה המותרת או כאיסקופה האסורה, וכשהגיע דא"י שמע מר' יסא בשם ר"י דאיסקופה שאינה רחבה ל"ט מותרת לכאן ולכאן להוציא לרה"י ולרה"י, ובלבד שלא יחליף דרכה לרשות האחרת, וה"נ איסקופה דאמר שמואל בטילה לכאן ולכאן, (י"ג הגבוהה י"ט, וצ"ל דאיירי באיסקופת הבית ובעי י"ט דאל"ה נטפלת לבית כשהפתח פתוח], ומבואר מדר' יסא דה"מ כשאין ד"ט, אבל אם יש ד"ט אסור לטלטל תחת הקורה, וילה"נ מ"ש משמואלתרא פי' כיון דהוי תקרה ודאי מותר לטלטל תחתיה כיון דפי תקרה יורד וסותם.

לכו"ע ואף לר' יוחנן דהיתיר לטלטל תחת הקורה **אסור לטלטל במקום הלחי** דלחי נדון משום מחיצה, וכדנתני דמבוי העשוי לחיים לחיים אם יש ביניהם ד"ט מטלטל עד החיצון וכרשב"ג דלבו בד"ט, ואם אין ביניהם ד"ט מטלטל עד הפנימי, ואמרו דה"מ דמטלטלין עד הפנימי כשהחיצון שוה לאחריים אבל אם החיצון רחב מאחריים אמרי' דהוא הלחי המותר.

פ"א ה"ב

הכשר המבוי לב"ש בלחי וקורה, ו**לב"ה** לחי או קורה כפי שיבואר, ו**לר"א** לחיים, וילה"ס לר"א האם בעי גם קורה, עוד אמרו דבעי לחי ג"ט כר' יוסי לקמן ה"ה, ולא סגי בלחי כל שהוא, דאממר ר"א לר' יוסי בן יוסי פרורה דבעי עוד לחי ושאלו האם צריך לטתולם הכל ובלחי כל שהוא אינו שייך.

תלמיד אחד בשם ר' ישמעאל אמר דה"מ דנח' ב"ש ונ"ה במבוי הרחב מד' אמות ולמעלה, אבל בפחות מד' אמות אף לב"ש סגי בלחי או קורה, ו**לר"ע** אף במבוי זה נח' ב"ש וב"ה, והנה אמרו דהלכה כדברי התלמיד, ואי"ל דקמ"ל בפחות מד' אמות דסגי לב"ש בלחי או קורה, כיון דאין הלכה כב"ש ולא יאמרו בהא הלכה כדברי התלמיד, אלא כיון דנתני דרשב"ג **לכ' בפחות מד' אמות א"י כלום**, ודברי חכמים פי' ת"ק דמתני' ס"ל **לדפחות מד' אמות א"י"צ לחי או קורה** והיינו כרשב"ג, לכן אמרו דהלכה כדברי התלמיד דבעי תיקון אלא דלב"ש סגי בלחי או קורה, א"נ יש לקיים הגי' בר' רשב"ג ד' ספחים, ודברי חכמים' היינו חכמים דעלמא דנח' על רשב"ג, וס"ל דבפחות מד' אמות א"י"צ כלום, ואמרו דהלכה כתלמיד דבכולם בעי לחי או קורה.

פ"א ה"ג

ז' שיעור קורה כדי לקבל אריח דהוי כקבוע לבנות עליו בנין, והיינו קנה ליבנה של ג' ספחים, וסגי בקורה של טפח כדי לקבל אריח של טפח ומחצה לאורכו לאורך האריח ג"ט ורוחב האריח טפח ומחצה ונמצא חצי טפח שאינו על הקורה, **[אמר ר' בא** גשי חכמים דבעי כדי לקבל דימום של אריחים לאורכו פי' שורה של אריחים לכל אורך הקורה, ו**לרשב"ג** בעי דימום של אריחים לרוחבו והיינו קורה של ג"ט כדי לקבל את

האריח לרוחבו, ונמצא עוד נ"מ כמה תהא הקורה בריאה **לקבל אריחים** כנון במבוי הרחב י' אמות לר' בא **ועשרים** כיון דמניח אורך האריח לאורך הקורה נמצא דמבוי י' אמות איכא ס' ספחים, וגו' ל' לאריח, ו**לרשב"ג ארבעים** כיון דמניח לאורך האריח טפח ומחצה, נמצא מ' אריחים לס' ספחים, והריטב"א גריס בר' בא ורשב"ג איפכא ואמר ג' זוגי' ארבעים לרבנן, ולפ"י מתני' כרשב"ג, אבל משמע דר' בא אתי לפרש למתני'.

ב' קורות של חצי טפח חשיב קורה, **י"א** שיהא ביניהן עד חצי טפח כדין קורה עצמה הרחבה טפח והאריח טפח ומחצה, וי"א אפי' טפח דכה"ג אתי יכול לקבל אריח, אבל ביותר מטפח ליכא אצטעק בעי קורה ואין ראוי לבנין כדן.
ב' קורות של שליש ומשהו וביניהן פחות משליש מהני לקורה, כדאמר ר' יוחנן גבי רשויות שבת בד"ט דבור וחוליותו מצטרפים ובלבד שיהא עומד מרובה על החלל והתבאר התם דבעי בכל צד יותר מהחלל, וה"נ איכא בכל קורה יותר מהחלל.

אורי באורך הקורה, היתה היוצאת מכותל זה ואינה נוגעת בכותל זה או ב' קורות שיוצאות מב' התכלים ואינם נוגעות זו בזו, **י"א** דבעי קורה אחת רק אם יש בנין, ג"ט כשיעור מעבר לאדם, ו**י"א** דבעי קורה אחת רק אם יש ביניהם ד"ט כדי שיעור מקום.

קורה העומדת אלכסון וראשה אחת למעלה מכ' אמה או למטה מי"ט, רואים אם יקצוץ עד פחות מג"ט ותהא במקום הראוי לקורה כשרה, ושיעור ג"ט כ"ל דא"צ קורה אחרת.

שתי קורות זו למעלה מזו לרביב"י רואים כאילו הן זו אצל זו ובלבד שלא תהא קורה למעלה מכ' אמה ולא למטה מי"ט, וס"ל כר' יהודה אביו דלא בעי ראויה ממש לקבל אריח אלא אפי' בקורה של קש רואים כאילו היא של מתכת, ונמצא דס"ל לרביב"י כאביו בחדא דרואים כאילו היא בריאה ופליגי עד אביו בחדא דלר' יהודה אפי' למעלה מכ' אמה כשרה כמבואר בריש פרקינ', ו**י"א** בדעת ריב"י דל"א חטוט רמי אא"כ אין ג"ט בין קורה לקורה ולמעלה מכ' אמה ולמטה מי"ט היינו ב' אופנים.

פ"ה ה"ד

ט' עוד בדין רוחב וחוקק הקורה, **לת"ק** צריך רחבה ובריאה, ו**לר' יהודה** בעי רחבה אע"פ שאינה בריאה ברבנו יוחנן פי' משום דס"ל לר' יהודה דאמרי' פי תקרה כמבואר בריש פרקינ' דהיינו טעמא דקורה כשרה למעלה מכ' אמה, אבל כיון דלא קיי"ל כר' יהודה בב' אמה, י"ל דטעמא דלא בעי בריאה כיון דאמרי' רואים כאילו היא בריאה [כנ"ל], ואף דאמרי' פי תקרה מ"מ לא חשיבא עד שתהא בריאה, ו**לר"ש בריאה אע"פ שאין רחבה, י"א** דהלכה כר"מ ת"ק הגיל, ו**י"א כר"י, וי"א כר"ש**, ואמר ר"ש בר כרסנא אין לנו' כמי ההלכה דענדב כמר עביד ודענדב כמר עביד ואין לו דנחש' ולר' מנא הלכה כרבנן פי' ר"מ קיבן דסתמה רבי' במתני' כותיה.

רב הלך למקום שהיה שם מבוי שהתירו בקורה, ונטל רב מקלו והספילה שלא היתה בריאה ונפלה בהכאה אחת ואסר רב באותה שבת אף שראה בעיניו שיש שם דקל המתייר משום לחי כדי שידעו דאם ינטל הדקל אסורים, ומשמע דאי לא הא קורה, שם משום הדקל אע"פ דהוי לחי העומד ממאילו וכן אף שלא סמכו עליו מעו"ש, וי"א דרב אסר כדי שלא יבואו לסמוך על ר' יהודה, וי"א דעובדא דרב איירי כשלא היתה קורה ואסר לטלטל משום דלא היתה קורה וידעו שאם ינטל הדקל אסורים, וי"א כדי שלא יסבורו דהלכה כר' יהודה במבוי שניטל קורתו מותרים לשבת הוז ואסורים לשבת הבאה משום דהואיל התורה התורה.

נתן לקמן פ"ב דלר"י דקדפרי אע"פ שאין בו שיה בור שיה ומערה מטלטלין בתוכה, והיינו אף שיש סמך לעיר ואלא דאמר ר' יהודה דקדפרי שנוטלין שםם צעים ביינו ס"ל שהוא סמך לעיר, וי"ל דשאינ גבי יו"ט דכל שאינו סמוך לעיר לא סמך עליה, אבל כל שיש בור הוי כבית דירה.

פ"א ה"ה

קורה של קש או קנים רואים אותה כמתכת, והיינו לר' יהודה דבעי רחבה אף שאינה בריאה.

היתה הקורה עקומה שאין אריח יכול לעמוד עליה, רואין אותה כאילו היא פשוטה, י"א דאתאי כר"י, וי"א דאתאי לכו"ע כיון דאיירי בעקומה מהצד פי' באפשר להניח עליה אריחים, אבל לא שהיא עולה ויורדת ואינה ראויה לקבל אריח וה"מ עקמומיות שאינה מעכתב את המבוי שאינה בולטת חוץ למבוי, והיינו דכל שיגוד העקמומיות ולא יהא בין זו לזו ג"ט דאם יהא ג"ט בעי קורה אחרת.

היתה הקורה עגולה רואין אותה כאילו היא מרובעת.

קורה שיש בה הכיפה ג"ט ש' בה רוחב טפח, כדמצינו **ביום שעשה שלמה** דה' ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו סביב עגול' וגו' יוק' ששלים אמה יסוב אותה סביב', והנה א"ל לומר דהיה מרובע כמבואר בקרא וא"א שהיה עגול דנאמר מרובע פי' לאו בהדיא אלא מדכ' ופקעים מחמת לשפתו סביב סובבים אותו' וגו' והיינו י' אמות לכל רוח, ועוד ק' דהנה י' אלאיים בת יכיל, ומבואר ביחזקאל דבת' היינו מעשר מכור, והיינו ג' סאים, ולאלפיים בת נמצא ו' אלפים סאה, אלא קני מקואות של מ' סאה ואי נימא דהיה מרובע נמצא קסו' וב' ידות ב' שליש שיעור מקוה, דמ' סאה הם אמה על אמה ברום ג' אמות, ואי הם היה מרובע היינו י' אמות על י' אמות בגובה ה' אמות והיינו תק' אמה מרובעים, וכשתחלק את הנה' הנותרים על קני' לג' נמצא ב' אמות יתרים, ואם היה עגול נמצא קכה' ידות טהרה דריבועו יותר על העיגול רביע ומתק' אמה מרובעים נמצא שעה' אמות אלא היה ב' אמות העליונות עגולות, וג' התחתונות מרובעות.

הא דכ' 'אלפיים בת יחזיק' מביא מדרש' מחזיק יתים שלשת אלפים' י"ל דג' אלפיים היינו במידת יבש ומידת יבש יותר מלח שליש דביבש יש גורש, ומכאן למדו חכמים דכלי המחזיק ארבעים סאה בלח הם כוריים ביבש ואין מק"ט שאין מטטל מלא וריקן.

פ"ה י"ז

ט' גובה לחי י"ט, **רוחב הלחי**, לת"ק כל שהוא, ולר' יוסי' והיינו כשמשוכה במהכותל ג"ט אבל סומך לכותל אף לר' יוסי' שכל שהוא, ותני דידאן אפ"ל שכל בלחי וביותר מג"ט בעי עומד מרובה י"מ דר' יוסי' לקולא ועלולם סגי דל' יוסי' בג"ט, ואפי' ביותר מג"ט מהכותל, אבל לעיל ה"ב משמע דר' יוסי' לחומרא, וצ"ל דס"ל לר' יוסי' דאף בפחות מג"ט בעי י"ט, ומאידך סגי בג"ט אף ביותר מג"ט מהכותל.

אבני בנין היוצאות מהבנין ואין ביניהן ג"ט נידון כלחיים, **קרן זוית מכאן ומכאן** שיש כותל קצת ברוח רביעית בראשי התלים, נדון כלחיים והיינו כר"א ובעי ב' לחיים, **לחי המשוך** לאורך כותל המבוי, ונראה ככותל מבפנים אבל אינו ברוחב הכותל נדון בלחי.

בליטה בכותל מבפנים אם **מבחוץ** יש שאמרו נדון כלחי, והא דחצר קטנה שנופרצה לגדולה, הגדולה מותרת והקטנה אסורה, ול"א דכתליה הגדולה יעשו לחי לקטנה, י"ל כיון דאיריי כשיש בחלק היוצא מהקטנה לגדולה יותר מ' אמות דאיו נדון משום לחי, והא דר' שיין שנה דהקטנה י' אמות והגדולה יא' אמה ונמצא לחי ג"ט בכל צד, י"א דלא תק' כיון דבריתיה זו דר' שיין לא נשנתה אדלא התבורה, וי"א אפי' כר' שיין מ"א אמות מחני דחצר גדולה וקטנה כרבנן בדעבי ב' פסים של ד"ט, א"נ אפי' בפס אחד מ"מ צריך פס של ד"ט, וי"א דאפי' איכא ד"ט, מ"מ הקטנה אסורה כיון דמשמשים לכתלי הגדולה, ונדון כפס לגדולה ואין היכר לקטנה.

מבוי שכותל ארוך מהשני, אמר כהנא נותן קורה אלכסון ומשמשש באלכסון, **לר'** אחא בשם כהנא ה"מ אם אין הקורה יותר מ' אמות ואף הדמבוי יותר מרוחב ד' אמות דס"ל פתח המבוי באלכסון, **ולר"ל** ה"מ אם אין רוחב ד' אמות, ואף דהקורה יותר מ' אמות דס"ל כל שמשוך ד' אמות מהמבוי חולק רשות לעצמו, והיכא דליכא ד' אמות לא דיינינ לפתחו באלכסון, אלא כאילו המבוי משוך, וכיון דאין ברוחבו יותר מ' אמות לא איכפ"ל אם הקורה יותר מ' אמות, **לר'** **עולא** אם המבוי משוך ד"ט לא מהני קורה, ובפחות מג"ט אפי' יותר מ' אמות מהני, והא דבעי י' אמות מג"ט עד ד"ט.

פ"ה י"ז

י' לחי ודופן מדבר שיש בו רוח חיים, לת"ק בכל עושים לחי ואפי' בדבר שיש בו רוח חיים, **ולר"מ** אסור דבע"ה גידי ויכולים לברוח.

הנה תנן כל דבר שיש בו רר"ה, לר"מ עושין אותו דופן ואין עושין אותו לחי, ולחכמים אין עושין אותו דופן אבל עושין אותו לחי, **לר'** אחא כיון דאין חילוק בין דופן ללחי [וכפי שיכורח בהמשך], וצ"ל דתרי תנאי בד' ר"מ ותרי תנאי בד' חכמים, ומ"ד דעושין דופן ה"ג לחי, ומ"ד דאין עושין דופן ה"ג לחי, **ולר'** יוסה' דהירשא כחד תנא ודוקא דופן שרי כיון דרואה שנשטמ משא"כ לחי, אבל הק' לתלמידי ר' יוסה' כיון דבהכרח בסיפא דברכי חכמים, הוו תרי תנאי כיון דאין טעם ודוקא לחי ולא דופן, אלא אדרבה איפכא י"ל ע"כ דאף דהירשא תרי תנאי.

ג' אמרו **מחיצה שאינה קבועה** ועתידה להטיל אינה מחיצה, **ולר"מ** דלחיים, ר' יוסי' דבית בספספיה אינו מביא את הטומאה כיון שאינו עומד ברוח מציהה, **ובאב"ע** דמעשה בר"ע שעשה סוכה בספסיה והפריחתה הרוח, ושאלו ראבי"ע היכן סוכתה.

גולל מדבר שיש בו רוי"ח, לת"ק בע"ה מטמא משום גולל שנותנים על הקבר ומטמא במגע ומשא, **ולר"מ** אינו מטמא משום גולל.

גט על דבר שיש בו רוי"ח, לת"ק כותבים עליו גיטי נשים דכ' 'ספר' והיינו כל דבר שהוא תלוש, ולר' יוסי' הגלילי אין כותבים דכ' 'ספר' ויולפי' כל דבר שיש בו רור"ח ואינו אוכל ספר, **וגט על ידות האוכל** פסול דהוי נאכול, דתנן בכותב גט על קרן הצבי דה"מ אם גרדו ואח"כ חתמו כשר וכר"מ דעני חתימה כתי' אבל אם גרדו לאחר חתימה פסול וע"כ כר"י הגלילי דס"ל דאין כותבני גט על בע"ה, וילה"ק הלא קרן מקבלת חיות מהמבי, וקדאמ"ר דאיריי צבצי שחוט, אף צ"ע הלא לאוקמי בכחי ולהוכיח, עוד אמרו דה"מ אם כתב על זכרותו של קרן חוך הקרן, אבל אם כתב על נרתיקו, פרוש הוא וכשר.

הכשר וזעים במים שנופל תחילה על בע"ה, הנה תנן במכשירין דמים שירדו תחילה לרצון על דבר תלוש מכשירין אלא פירות אפי' שלא לרצון, וה"מ בירדו על פירות שלא לרצון אבל ירדו לרצון מכשירין אפי' אי תחילה נפלו על דבר מחובר, ובירדו תחילה על בע"ה ילח"ס האם חשיב כנפלו על כלי משום דר"י הגלילי ממעט מספר דבר מחובר ושיש בו רור"ח, וה"ג נמעט מכ"ל בע"ה, או"ד דכל כלי אתי לרבות אף בע"ה, [אבל מ"מ לא מרבים בורות שיחין ומערות מ"ל כל' כיון דלהכי אהני דכ' 'כלי'].

פ"ה י"ח

מחיצת שבת שתי ללא ערב, שיירה שחנתה בבקעה והקיפו בכלי בהמה, מטלטלין בתוכה ובלבד שיאה גדר גבוה י"ט, ולא יהו פירוצות יתרות על הבנין אפי' חן פחותות מי אמות, [ונקט שיירה אבא דלקמן ה"א], **הדקמ"ל** דעומד מרובה הוי מחיצה אף דכבר שמעי' לדי"ו בכלאים, היינו לריבירי' דס"ל לקמן דמחיצה שאינה של שתי וערב אינה מחיצה, ומ"מ הכא בעומד מרובה מודה ריביר' דהוי מחיצה, וכדתני דבכל עושין מחיצה ואפי' באוכפין עביטין וגמלים, ובלבד שפרוץ מרובה, ולא פרוץ כנגד פרוץ דהוי כמפולש, [אבל פרוץ כנגד עומד שרי].

לא שיעורי מחיצה בכלאים, פירצה פחות מג"ט כסתום, ואם היו העמודים ברוחב מג"ט עד ד"ט ואירי ביניהן יותר מג"ט ועומד מרובה על הפרוץ מותר לזרוע אף כנגד הפרוץ, ואם הפרוץ מרובה דיש יותר מד"ט בין העמודים אסור אף כנגד העומד כיון דאין בעומד ד"ט, [ונ"ע בהמשך], ואם היו קנים מד"ט עד י' אמות ועומד מרובה מותר, ואם הפרוץ מרובה מותר לזרוע דוקא כנגדם דכל פס ד"ט נחשב למחיצה בפנ"ע, ואם היתה הפירצה יותר מ' אמות דלא מצטרפים הקנים זל"ז אפי' עומד מרובה לא יזרע אלא כנגד העומד.

שיעורי מחיצה בשבת, הנה במחיצת שבת אין נ"מ בין כנגד העומד לכנגד הפרוץ אלא בעי מחיצה מקפת לכל רה", ולכן עד ג"ט בין הקנים כסתום, ומד"ט עד י' אמות מותר רק אם עומד מרובה על הפרוץ, ויותר מ' אמות של פירצה אפי' עומד מרובה אינה מחיצה דפירצה י' אמות מבטלת למחיצה.

מג"ט עד ד"ט **לר' חנניה** כיון דיש כאן ג"ט פירצה ואין ד"ט של עומד כדי להצילה אין מצטרפים להיות מחיצה [אבל קנים אע"פ שאין בהם ג"ט מ"מ גם אין פירצה של ג"ט], **ולר' יוסי' בר בון** אין"ע שאין בקנים ד"ט מ"מ כיון דעומד מרובה על הפרוץ הוי מחיצה.

פ"ה י"ט

מחיצה ע"י חבלים, מקיפין בג' חבלים שאין ביניהן ג"ט, ושיאה בכלל החבלים לפחות טפח ומשורה, ובכך דין מחיצה י"ט, ומשמע דפחותות מכאן אינה מחיצה, וכן משמע מדתנן בסוכה נדנות דופן י"ט ומשונה פחות מג"ט לקרקע, **ואילה"ק** מ"ט לא נותן ג' חבלים בסוף ג' ולאחר ז"ט ובגובה י"ט, ויהא עומד מרובה, כיון דשמא ל"א עומ"ר מב' צדדים, **אך** ילה"ק מ"ט בעי דופן ז"ט, ולא סגי בד"ט סמוך לקרקע בפחות מג"ט, כדאמר כר' יוחנן גבי חולית הבור דמהני

עומד מרובה על החלל [א.ה.]. צ"ע מאי קמ"ל מר' יוחנן הלא איאכ כהנא מבתי' ועד"ר].

צורת הפתח בכלאים שבת וסוכה, נעץ ד' קנים בד' זויות וקשר בהם גמי מלמעלה, הוי 'פיאה' צורת הפתח וכמחיצה להפסיק לכלאים, וכדן צוה"פ לענין שבת.
רוחב צוה"פ, לר"ל מהני צוה"פ ככלאים אפי' ביותר מ' אמות, **ולר"** אף בשבת מהני צוה"פ מ' אמות, [ומעשה בר' יוחנן בן גוריי שמעין צוה"פ מ' אמות לפחות מ' אמות ע"י קורות וצמיצי דוקריים עצים ששופים כמין דקר עד שמיעט מ' אמות, דס"ל אף בכלאים לא מהני].

דעת ר"ל במחיצת שבת, ר' זעירא אמר דאין צוה"פ לענין שבת ביותר מ' אמות, והוכיח ר' חגי 'ממתניתא' דמקיפין בקעה הגדולה מ' אמות ע"ג ר' חבלים דהוו יחד טפח, זה מלמעלה מ"ט אף בפתוח מג"ט הוי מחיצה, ומאין דלא סגי בחבל אחד מוכח דלא מהני צוה"פ ביותר מ' אמות.

יב **מקום הנחת חבל צוה"פ**, ר' יונה אמר דהסתפקו האם צריך להניח חבל צוה"פ מלמעלה או מן הצד [ואם מהני מן הצד כ"ש דמהני למעלה לפי שיותר נראה צוה"פ אבל אי בעי מלמעלה לא מהני מן הצד], ונ"מ דאי בעי מלמעלה אין ראיה דלא מהני צוה"פ ביותר מ' אמות ממתניתא דג' חבלים הנ"ל, כיון דאיריי בעשה מן הצד ולכן בעי ג' חבלים אבל מלמעלה לעולם סגי בחבל אחד, **ואין יתק' על הברייתא** דהלא **ממ"ז** אי בעי מלמעלה מ"ט אף **לחך מלמעלה**, ואי בעי להניח לחבל צוה"פ מן הצד מ"ט בעי ג' חבלים, וצ"ל כיון דעשאן דקרים שא"ל להניח ע"כ, נ"כ מניח ג' חבלים מהצד, [א.ה.]. ע"כ בגי' הגר"א כלאים לח: דאמין לדעת ר' יונה אליבא דר"ל מהני צוה"פ בשבת אפי' בבת"מ מי אמות].

גובה צוה"פ בכלאים מהני אפי' ק' אמה ולא דמי לקורה דאם הגביהה למעלה מכ' אמות ימעט כדי שתשלוט בה העין, **וגובה צוה"פ בשבת**, לר' **יונן** לא מהני צוה"פ יותר מגובה כ' אמות כקורה, **ולר' יוסי'** אף לענין שבת מהני צוה"פ בגובה ד' אמה, ואע"פ דקורה רק דוחות ל"א אמות מ"מ שאני צוה"פ מקבלת רק אם עשה מ"ט אמות ול"מ מחיצה תליה אלא בעי שיהיו הגמלים ע"ג' הקרקע משא"כ קורה המצלת מרוח אותא.

סוף תקרה לצוה"פ, שטרפלויות סוכות מששוכות ע"ג הגפנים אינם נחשבים לצוה"פ ואסור לטלטל תחתיהם לפי שאינם ניכרים וגוראים כסוף תקרה, [ור' ירמיה התייר לטלטל תחת ד' עמודים שעליהם קורות].

צוה"פ בסוכה, מהני לדופן סוכה [ולר' אבהו אין להורות היתר צוה"פ בסוכה] קפ"ו ול"מ צוה"פ בשבת התמורה מסוכה, אבל ממעשה דר"י בן גוריי מוכח דמהני צוה"פ בשבת מ' אמות, ומ"מ אין הלכה כיחידא[ה], **סוף הסכך** לכר"ע אינו נחשב לצוה"פ כיון דלא נעשה לצוה"פ.

פ"ה י"י

למי התירו מחיצת קנים, מקיפין בקנים שאין ביניהן ג"ט, לחכמים התירו בין בשיירה בין ביחיד אלא שדברו חכמים בהווה דדרך האנשים בשיירה לא לעשות כך מחיצה, **לר' יהודה** התירו דוקא בשיירה או בשתי או בערב, [והיינו חבלים הנ"ל], אבל ביחיד בעי שתי וערב ומ"מ מדא"ב בשתי או בערב הוי מחיצה והזורק מרה"ר לשם חיוב, ואף לרבנן יש חילוק בין יחיד לשיירה דהנה **שיירה שחנתה** בתל גבוה י"ט, או נקע עמוק ט"ט, או בחצר, מטלטלין אפי' כור וכוריים אבל ביחיד התירו רק ב' סאתים, ובלבד שלא ישירו ב' סאתים פנוי, **לר' חזניה** חשיב מ"ט אמות דאף באוכפות עוביטין ואף שאינם צורך אדם, **ולר' הונא** דוקא צורך אדם חשיב מלא, דאמר ר"ה דיחיד או שנים שאין להם דין שיירא נותנים להם ב"ס, ובשלושה שיש להם דין שיירה נותנים דוקא ו' סאין ולא משחיבים אף לפי האוכפות והעביטים, ומכאן והילך נותנים לפי חשבון, ונמצא דאף לרבנן דנח' ע"י איכא חילוק בין יחיד לשיירה, אלא דלר"י מחיצת שתי ליחיד לא מהני ולרבנן הוי מחיצה אלא דהוי מחיצה גרועה, ולא דגיפא מקרפף שלא הוקף ליריה דאין נותנים אלא כדי צורך, ולפ"ל לר"י מחיצת שתי גריעה מקרפף דאין נותנים במחיצת שתי ליחיד כלל וכלל, א"צ לעולם מודה ר"י דליחיד נותנים ב"ס, והא דקאמר דרבנן בשיירה היינו נותן כדי צורך, וכל"ל לרבנן דנח' ביחיד נותנים בקרקע או צורכ, ורק ליחיד ראהו דיש חילוק בין יחיד לשיירה, אבל מחיצה שתי לרבנן הוי מחיצה גמורה אפי' ליחיד.

יג גדר שיירה, אין שיירה פחות מג', ואין **עכו"ם** מצטרף לשיירה, לשיירה, וילה"ס האם קטן מצטרף לשיירה.

תחילת השבת קובעת לטטלול, שנים שהקיפו עירוב אחד בב' סאתיים כד"ץ יחיד, ובא עכו"ם והוסיף עליהם עוד ישראל שהביא עשר, כבר נכנסה שבת באיסור ואית להו ב"ס, ג' שעירבו ואית להו ר' סאין ופחת עכו"ם אחד מהם כבר נכנסה שבת בהיתר.

ילה"ס האם נותנים ב"ס בג' ראשי תורין ג' משולשים, המומדים זה אצל זה, ונראים כמטלטלין זה אצל זה, א"ד נותנים ב"ס דוקא מרובעים.

מחיצה שאינה שתי וערב לחכמים היינו ר' יהודה הנ"ל בשיירה הקילו או בשתי או בערב, **ולריב"ר** אינה מחיצה, ואמרו דפליג על אבוי בחדא בשיירא אינה מב"ס דלר"י מהני מחיצת שתי, ולריב"ר לא, וס"ל כאבוי בחדא ביחיד בפחות מב"ס דאין ליחיד כלל כנ"ל בפ"י קמא, וילפ"י דלא מהני לר"י ליחיד מחיצת שתי דילמא הא דאמר דאריי בשיירא היינו לית להם כל צרכן אבל ביחיד כל צרכו לא אבל נותנים ב"ס, והיינו מדאמר דכמו דנח' בשבת בדין מחיצת שתי, ה"נ נח' בכלאים שיש בהם בית רובע שהוא פחות מב"ס, וס"ל לר' יהודה דלא מהני מחיצת שתי, וע"כ דרק בשיירה הקילו ולא בחידי, [ולפ"י ז' להוכיח דלרבנן ליחיד יש יותר מב"ס, ורק בקרפף שלא הוקף לדירה יש לחלק בין יחיד לשיירא].

ד' דברים שהתירו במחנה היוצא למלחמה, **מביאים עצים מכל מקום** ואין חוששין לגול אבל ילה"ס אם מביאים מסמון ליער דבקל יכולים ליקח משם, ו**פטורים מרחיצת ידים** לסעודה וילה"ס בסמון למעו, ו**פטורים מדמאי** פ"י דא מאי האם פירות אלו מעושרים או לאו, ואם קנו במחנה ונכנסו לעיר, ואח"כ חזרו למחנה, כבר נתחייבו בדמאי, ו**פטורים מלערב** עירובי חצירות אם הקיפו אלו ואלו ומחיצה מפקסת בניהם ויש שם פתח א"י"צ לערב.

שיעור מחנה, ו"א מאה בנ"א אבל ביחיד היוצא למלחמה לא התירו לה הנ"ל, דכ' יויבא גדעון ומאה איש אשר אתו בקצה המחנה, אבל ח"ק דילמא מחנה קאי על מחנה מדין והיינו מודלא כ' ויבואו גדעון מחנה ואנשים אשר אתו מאה, וי"א עשרה דכ' ויבואו נערי דוד וידברו אל נבל וגו' וינוחו' והיינו דנעשו מחנה ואיידי תהם בעשרה, וי"א מדר' למחנה גדול כמחנה אלקים' והיינו עשרה דכל דבר שבקדושה צריך עשרה, וי"א יב' אלף כמחנה ישראל שנלחמו במדין.

היוצאים למלחמת הרשות, מותרים בגזל עצים לחים דאין דעת בנ"א עליהם, ובבבלי אמרו דכל ישראל מותרים בהם מתקנת יהושע, ואסורים ביבשים, ו**למלחמת מצוה** מלחמת יהושע, מותרים אף בעצים יבשים.

עירובי תחומין חייבים אף במחנה כיון דהוי ד"ת, דדוקא בעירובי חצירות התירו, וכגון שעשו את המחנה אהליו דבעי היתר לטטל מזה לזה, וכדתני אהליו במחנה א"י"צ עירוב, ושבשיירה צריכין עירוב.

עוד התירו במחנה, חונים בכל מקום ול"ח לגזל, ו"א **דבמקום שהו נהרגין שם נקברין**, ולא הוו כהרזי **פלגוסית** הרומי מלחמה דאיכא דתני אסור לפנותו ואכרזי דתני מותר, ואמר ר"ח דלא פליגי והא דשרי במכונסים, והא דאסור במפוזרים.

אף בחזרתם פטורים מד' דברים כדכ' שאמרו גדעון מ' ירא וחרד ישוב ויצפור מהר גלעד', פ' שחוזרים בצפירה מפני השונאין ומבואר דאף בחזרה היו שעת מלחמה, [א.ה. לכא' ד' דברים ל"ד אלא אף חונים ונקברים בכל מקום].

עושין פסין

פ"ב ה"א

יד פסי ביראות עושין פסין סביב הבארות לעשות אף את הרשות שמסביב הבאר לרה"י, **לר' יהודה** ד' דיומדין ב' עמודים שבזוית כמין ריש"ש, נראין כשמונה אף דמחיצות שבת בעי עומ"ר, ואי איכא פירצה יתיר מיג' אמות ועוד ר' [כנס"ל בהמשך] מאריך את הדיומדין למעט הפירצה, ו**לר"מ** שמונה נראין כיב' ד' דיומדין וד' פשוטין, והיינו דאי איכא פירצה יתיר מ' אמות [כנס"ל בהמשך] מוסיף פשוטין.

גובה הדיומד י"ט טפחים, ורוחב ו"ט אף דפס בעלמא הוא דר"ט מ"מ הכא כיון דהקילו בפרוז מרובה, אמרו ליתן וי"ט, ועוביין כל שהוא.

הא דבעי דיומדין ולא סגי בד' פסים מד' רוחות היינו משום דמדרבנן איה מחיצה שהפרוץ מרובה, וש"מ דד"ת הוזרק מרה"ר למקום עד ש' פסים חייב אף שהפרוץ מרובה, ועוד החמירו שיעשה פס של ו"ט.

פסי ביראות בזמן הזה, ו"א דהתירו דוקא לעולי רגלים וי"א דהתירו בשעת עולי רגלים ואפי' לשאר בנ"א, וי"א דאף בזמן הזה מותר, דנתניא דעושין פסי ביראות אף בזמן הזה, וכן תנן דממלאין מבזר הגולה בשבת, וביו"ט ממלאין מ'באר הקר' באר מקור מים חיים, בגלגל העשוי למלאות הדלי ע"י חבלים, ואף דבשאר מקומות ובשבת יש לחוש שימלא בקלות מים לשדוהו וכדו' משום דבשעה שעלו ישראל מהגולה התנו עמחן הנביאים שביניהם חגי זכריה ומלאכי שיהיו ממלאין, ודוקא 'באר הקר' שחנו עליה, וכיון שהותר הותר והו"ז הותר פסי ביראות, [וכן התיר ר' אבדימא דחיפא בחיפא, וכן ר' ירמיה בחלף].

רינוח שבין הדיומדין לר"מ כמלאו ב' רבקות צמד בקר וכל צמד של ג' בקר והיינו י' אמות [פרה אמה ומחצה, ובין הפירות אמה], **לר' יהודה** כמלא ד' בקר פשורות אף מותרות והיינו חומרא למעט ריוח שביניהם, שתהא רבקה אחת יוצאת ואחת נכנסת אבל אם היו כולן נכנסות היו פחות מקום, והיינו יג' אמה ועוד כיון דצמד אחד נכנס ואחד יוצא, א"נ ס"ל לר"י דפרה אמה ושני שליש ונמצא ח' בקר יג' אמה ושליש.

האם לר"מ בעי פשוטין דוקא, מתחילה סברו דר"מ דמוסיף פשוטין ב' אהלל ויולד לר' דיכול להאריך בדיומדין, ור' יהודה לא וידה לר"מ, אבל אמרו דלר"מ בעי פשוטין דוקא, דאי יאריך בדיומדין יבוא לעשות כן במקום אחר ולהתחייב פ"י דאסור מרבנן, אלא אמרו דר"מ לא מודה לר"י ולא ר"י מודה לר"מ, ואמר ר' מנא דאף שלא שמע מ' יוסה רבון, כן מ"מ שמעי' הכי כמה שאמר ר' יוסה דרבנן שהתפכו לפני ר"ז כמה יתא הפשוט מופלג מהדיומד ולא יחשב דיומד, וא"ל ר"ז דפחות מג"ט ודאי הוי כסתום ויותר מו"ט כשיעור דיומד ודאי הוי מופלג, וילה"ס מג"ט עד ו"ט רשמא כיון דהוי יתיר מלבוה הוי מופלג א"ד דאינו שיעור דיומד, וע"כ דלר"מ בעי פשוט דוקא, וי"א דר"מ דהצריך פשוטין היינו לש' דר"י דהתיר פירצה עד יג' אמות ועוד, אבל לר"מ גופיה אפשר להאריך הדיומדין, **אבל אמרו** דאף לש' ר"מ ליכא עומ"ר, ולכן צ"ל דבעי פשוטין דוקא.

טו אבן גדולה אמה על אמה, איכא דתני רואים אותה שאם תיחלק ואיכא דתני שאם תיחקק, י"א דנח' ומ"ד תיחלק היינו מבחוץ פ' רואים שאם תחלק האבן באלכסון, ומ"ד תיחקק היינו ממפנים וכיון דבעי לעובי הדיומד, ליכא באמה על אמה וי"ט, **אבל אמרו** דלא מסתבר דנח' בקליפת השום איחזינא, אבל מ"ד תיחקק בעגולה ואמרו תיר רואין, ומ"ד תיחלק במרובעת אבל בעגולה לא, דל"א תיר רואין, א"ל לא נח' אלא תיחלק שיין במרובע, ותיחקק בעגולה ושמע' דבהכי פליגי דאמר מ"ד זה לחברו דאתה אומר בעגולה ואני אומר במרובעת.

עוד אופנים לדיומדין, חר"ץ עמוק י"ט ורחב ד"ט באורך ו"ט נדון משום דיומד, וכן **גבשושית** תל ו"ט על ו"ט מהני משום דיומד, וילה"ס **במקצתו חר"ץ ומקצתו גבשושית**.

ה' קנים שאין ביניהן ג"ט נדון משום דיומד, **ג' קנים** וגמי ב' הקנים לעשות דיומד לא מהני דבעי צוה"פ מד' רוחות, ואף אם יתן ג' צוה"פ לדיומד ויראה כמשולש, נמצא שאותו מקום סתום, לא מהני כיון דאי נימא דיחקוק במשולש זה כאבן בצורת משולש ליכא צוה"פ מכל צד.

הכותל, והאילן, והאישות קנים קנים מחוברים יחד **לדננים** משום דיומד, ואם עלו מאילניהו נעשו מחיצה, מטלטלין בהם עד בית סאתיים דלא נעשו שלם בית, ואם **עשאן ביד** מטלטלין אפי' כור אפי' כוריים כגון שיאריך בדיומדין לר"י, ולר"מ שיעשה פשוטין.

עשה דיומדין רק לחצי הבאר פ' חצי הבאר במקום האויר שבין הדיומדין, מותר רק בחלק הבאר שיש בה דיומדין.

ילה"ס האם אמרו, **דיומד לכאן ולכאן** בין ב' בארות והיינו כשהם ממלאין יחד, אבל אם אין ממלאין יחד, ודאי נדוןן לכאן ולכאן.

טז חצר שהיא פתוחה לבין פסין, מטלטלין מהחצר לפסים ומהפסים לחצר, אבל ב' חצרות אסור כיון דהחצירות אוסרות זו על זו וצריכות שיתוף, ויחד עם בין הפסין לא תקנו שיתוף, [דלא תקנו אלא מבוי שהוא סתום], דוקא כלים ששבתו בבתיים אבל כלים ששבתו בחצר מותר כ"ש בפרק כל הגנות, אבל לר"י אליבא דר"ש אפי' עירוב בתים ביניהם אסור לטטל מחצר למבוי, והו"נ אסור, ואף חצר אחת שיש בה ב' בתים אסורים, ומתחילה סברו דעירוב יתני בב' החצירות א"נ בב' הבתים, אבל אמר ר"ה דאף אם יעירבו בב' חצירות א"נ בב' בתים לא מהני עירוב לבין הפסין כפי שיטתא, דנהה **מבוי שבהא אחד ישראל ובבד אחד עכו"ם** ועירבו הישראלים בניהם, אף דבישראל אחד הבע"ס אסור עליה, מ"מ **לר"ה בשם רב** אם עירבו דרך פתחים העכו"ם **אוסר** דס"ל דאין העירוב עושה אותן אחד משם ליחשב כחד לבני העכו"ם, [ואף דטעמא דאין עכו"ם אוסר על ישראל אחד משום דלא שכיח שיגורו יחד משום דחדשו על שפיכות דמים ולא גזרו חכמים בהכי, מ"מ יש להוכיח דלא הוי עירוב משם, דהלא ב' ישראלים בבית אחד נמי היו כדיו שיהיה פתוח לדרך דרך החלון אפי' עירבו דרך חלונות שהיה בתיהם פתוח לחצר דרך החלון אין העכו"ם אוסר עליהם, ואף דכה"ג יש לחוש שלא יפחד הישראל לדור שם, מ"מ לא גזרו אין העכו"ם אוסר, משום דהעירוב עושה אותן אחד, **ואף** אם ר"ה ס"ל כר' יוחנן מ"מ לא מהני עירוב לחצירות הנ"ל, כיון דהטעם דלא מהני היינו שמא תחרב הבאר ויסבור דמהני עירוב בפסי ביראות.

אין היתר בפסי ביראות אלא למלאות מים מיהו אגב מים התירו לטטל לכל צורך.

היתר טטלול תליא בכניסת שבת באו מים בשבת ובער"ש לא היה מים כבר נאסרה משום דמחיצה נעשית ממאליה לא הוי מחיצה א"ו הוי מחיצה, אבל כיון דאין מחיצות גמורות אלא ע"י הבאר לא הוי מחיצה דהואיל נאסרה נאסרה, חרבה הבאר בשבת, כבר הותרה [א.ה. למאי הלא ליכא הכא טטלול אגב המים, ושמא מיד לאחר שמיילא חרבה הבאר ומטלטל אגב הכין].

טטלול בין הפסים פ' בין עובי הפסים, אם יש בין זה לזה ד"ט הוי כאיסקופה האסורה דהוי כרמילית, ואם אין ד"ט הוי כאיסקופה המותרת, ומותר לאף ולכאן ובלבד שלא יחליף מרשות אחת לאחרת דרכה.

פ"ב ה"ב

שינוי גודל הפסי ביראות מותר לקרב הפסין לבאר ולעשות היקף קצר ובלבד שתהא ראשה ורובה של פרה בפנים ושותה, ואי איכא שיעור זה שרי אפי' לגמל, אף גמלל אולי יכול להכנס, אבל לא בפחות משיעור זה אף דגדי נכנס כולו, ורשב"א דאמר דלא הגמל וגמלו לא פליג אלא השיעורים שוים, כיון דהפרה פושטת צוארה והגמל עוקם צוארו לבין רגליו ושותה.

אף דשרי ליתן להאכיל פרה העומדת ברה"ר וראשה ברה"י, מ"מ בעי לשיעור הנ"ל ולא סגי בפחות כיון דאייירי באוכלת מאליה ואין מחזיק את ראשה וחייש' שימשך אחריה.

מותר להרחיק הפסין לשיעור גדול ובלבד שירבה בפסים כשיש פירצה לר"מ בי' אמות ולר"י ביג' אמות ועוד, לר"מ עכ"פ פשוטין ולר"י ע"י שמיאריך הדיומדין.

פ"ב ה"ג

עד כמה מותר להרחיק פסי ביראות לר' יהודה מותרת עד בית סאתיים ואף הבאר מן המנין, [נדאמר רשב"א דבאר שיש בה מידת ב"ס, מותר להרחיק רק מלא ראשה ורובה של פרה], **אבל אמרו לר"י** דה"מ בגינה וקרפף, אבל בדיד' של הבמות בשדות וסודר של הבמות בעיר, או מוקצה רחבה שאחורי הבתים, או חצר שלפני הבתים מותר אפי' חמשה ועשרה כורים והו"נ פסי ביראות דהוי לצורך שתיתי אדם.

להערות והארות הקבלת הגליון, ניתן לפנות במייל:

כמו"כ ניתן לקבל את הגליון בנקודות ההפצה הבולביל של 'מכון תמצית הש"ס':
7692282@gmail.com